

SERV Werkprogramma 2017

Brussel, 18 januari 2017

Inhoud

Inhoud	2
Samenvatting	4
Inleiding	7
Deel 1: Overleg- en adviesfunctie	8
1 Algemene en horizontale werking	8
1.1 Eigen initiatieven	9
1.2 Adviesvragen	11
1.3 Opvolging dossiers en thema's	11
1.4 VESOC-overleg	11
2 Arbeidsmarkt	12
2.1 Eigen initiatieven	12
2.2 Adviesvragen	13
2.3 Opvolging dossiers en thema's	15
2.4 VESOC-overleg	15
3 Onderwijs	16
3.1 Eigen initiatieven	16
3.2 Adviesvragen	17
3.3 Opvolging andere dossiers en thema's	18
3.4 VESOC-overleg	18
4 Economie en innovatie	18
4.1 Eigen initiatieven	19
4.2 Adviesvragen	20
4.3 VESOC-overleg ea	20
5 Energie	20
5.1 Eigen initiatieven	21
5.2 Adviesvragen	22
5.3 Opvolging dossiers en thema's	22
5.4 VESOC-overleg ea	22
6 Omgevingsbeleid	23
6.1 Eigen initiatieven	23
6.2 Adviesvragen	23

6.3	Opvolging dossiers en thema's	24
7	Sociale bescherming	24
7.1	Eigen initiatieven	24
7.2	Adviesvragen.....	25
7.3	Opvolging dossiers en thema's.....	26
7.4	VESOC-overleg ea	26
8	Begroting en fiscaliteit	26
8.1	Eigen initiatieven	26
8.2	Adviesvragen.....	27
8.3	VESOC-overleg ea	27
9	Internationaal	27
Deel 2: Stichting Innovatie & Arbeid		29
1.	Onderzoek m.b.t. de arbeidsmarkt en innovatie in ondernemingen en organisaties	29
2.	Onderzoek naar werkbaar werk en langere loopbanen.....	31
3.	Onderzoek m.b.t. ondernemerschap, economie en innovatiebeleid.....	32
4.	Valorisatie-activiteiten.....	34
Deel 3: Commissie Diversiteit		37
Deel 4: Commissie Sociale Economie		40
Bijlage: Taken en opdrachten van de SERV		41

Samenvatting

Dit SERV-werkprogramma 2017 biedt inzicht in de projecten en activiteiten die de SERV in 2017 op het vlak van het sociaal overleg, in zijn functies als strategische adviesraad (SAR), de advisering over het begrotingsbeleid en in het kader van de Stichting Innovatie & Arbeid en Competent wil verrichten. Om de link te verduidelijken met de Commissie Diversiteit en de Commissie Sociale Economie, is ook de planning van deze Commissies opgenomen.

Dit werkprogramma 2017 kan waar nodig of aangewezen nog worden aangepast. De SERV wenst hierover namelijk in dialoog te treden met de Vlaamse regering om de afstemming en impact op de beleidsagenda te maximaliseren. De SERV heeft alvast getracht om daarop te anticiperen door zijn programma zoveel mogelijk af te stemmen op de informatie die is opgenomen in de beleidsbrieven en door informele contacten met kabinetten en administratie.

Overleg- en adviesfunctie

In 2017 zal de SERV **twee grote 'horizontale' dossiers** behandelen. Het betreft enerzijds de concretisering van de SERV-platformtekst 2030 en de visie 2050 (bijdrage aan de uitwerking van de startnota's van de transitiegebieden van de visie 2050 en opmaak van doelstellingen voor 2030 als opvolging voor het Pact 2020) en anderzijds de verdere uitdieping van twee thema's in het licht van de 'economie en arbeidsmarkt van de toekomst' met het oog op de organisatie van een brede maatschappelijke discussie én de formulering van concrete beleidsaanbevelingen. Deze twee thema's zijn (1) digitalisering en robotisering en (2) circulaire economie en nieuwe businessmodellen.

Binnen het thema **arbeidsmarkt** staan o.a. de verdere advisering en uitrol van sub-dossiers van het Banenpact van 21 oktober 2015 en van het Akkoord Vorming en Opleiding van 23 november 2016 centraal (zoals de hervorming van PWA naar een systeem van wijk-werken). Daarnaast worden diverse andere adviesvragen verwacht en worden talrijke dossiers besproken op de VESOC-werkgroep.

Inzake **onderwijs** zal de SERV vooral verder werken rond **duaal Leren** (in het kader van het Vlaams Partnerschap Duaal Leren en verwachte adviesvragen) en adviesvragen o.a. de modernisering van het secundair onderwijs (matrix van ordening van de studierichtingen), Erkenning Verworven Competenties (decreet) en het geïntegreerd kwaliteitszorgkader (GKK).

In het thema **economie** plant de SERV een rapport en advies over e-commerce, een update en verdieping van het rapport 'analyse begrotingsmiddelen innovatie en O&O' en een advies op eigen initiatief 'kennisoverdracht naar het bedrijfsleven'.

Voor **energie en omgevingsbeleid** zal de SERV in 2017 werken rond 'industriële klimaatbeleid' om nieuwe strategieën te verkennen die Vlaamse bedrijven op een positieve manier via aanmoedigende maatregelen kunnen ondersteunen in de aanpak van hun broeikasgasemissies. Ook zal de SERV verder in het kader van de stroomversnelling de stroomgroep 'financiering' trekken (samen met PMV) en inhoudelijk voeden en de activiteiten van de andere stroomgroepen opvolgen. Daarnaast worden hier enkele belangrijke adviesvragen verwacht.

Inzake **sociale bescherming** plant de SERV diverse adviezen en/of rapporten op eigen initiatief in het kader van de kinderbijslag, de Vlaamse Sociale Bescherming en de financiering van de sociale bescherming, naast enkele adviesvragen van de Vlaamse regering.

Op het vlak van **begroting en fiscaliteit** zijn de belangrijkste initiatieven naar jaarlijkse gewoonte het advies over de begroting 2018 (begin juli 2017) en het Evaluatierapport daarover (begin januari 2018). Daarnaast wordt gewerkt rond overheidsinvesteringen. De mogelijkheden en beperkingen van investeringen buiten balans overheid worden in kaart gebracht voor verschillende beleidsdomeinen. Er wordt tevens gestart met een gedetailleerde analyse van de budgettaire impact van de 6e staatshervorming.

In het kader van de verbetering van de **werking van de overheid** wenst de SERV verder betrokken te worden bij de verdere besluitvorming rond een witboek bestuur en een Vlaams bestuursdecreet, ook met het oog op betere consultatie- en adviesprocessen en -procedures.

Internationaal wil de SERV o.a. bekijken hoe de voorbereiding en opvolging van het Europees Semester, de transparante informatieverstrekking daarover en de betrokkenheid van de sociale partners daarbij kunnen worden versterkt. Er wordt ook verder samengewerkt met o.a. de FOD WASO rond de 100ste verjaardag van de IAO in 2019, de SER-Nederland en de andere regionale sociaal-economische raden in België.

Stichting Innovatie & Arbeid

Het onderzoek van de Stichting Innovatie & Arbeid vindt plaats in drie clusters:

- Arbeidsmarkt en innovatie in ondernemingen en organisaties
- Werkbaar werk en langere loopbanen
- Ondernemerschap, economie en innovatiebeleid

De concrete onderzoeksthema voor 2017 zijn:

- Onderzoek rond uitzendarbeid
- Leercultuur en leertrajecten in ondernemingen en organisaties
- IOA-enquête 2017 over innovatie, organisatie en inzet van arbeid in ondernemingen en organisaties in Vlaanderen
- Circulaire economie, jobs en competenties
- Analyses en rapportering werkbaarheidsmeting 2016, werknemers en zelfstandige ondernemers
- Kennisdifusie en innovatie in Zorg en Welzijn
- Valorisatieproject duurzaam bouwen in Zorg en Welzijn
- Onderzoek rond freelancers in Vlaanderen
- Onderzoek naar 'kleine reuzen' (small giants) in Vlaanderen
- Factsheet ondernemerschap en werknemerschap
- Onderzoek rond zelfstandig ondernemerschap voor personen met een arbeidshandicap

Daarnaast zijn er nog specifieke valorisatie-activiteiten, o.a. rond werkbaar werk.

SERV-academies

De SERV zal ook in 2017 een aantal **SERV-academies / open raden** organiseren, o.a. over vluchtelingen en Werk (samen met de commissie Diversiteit), de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt ('van beleid naar goede praktijk'), vormen van bedrijfsoverdracht, mogelijkheden en beperkingen van investeringen buiten balans overheid, freelancers en uitzendarbeid.

Commissie Diversiteit

De **Commissie Diversiteit** bij de SERV plant adviezen op eigen initiatief over o.a. vrouwen met een migratieachtergrond op de Vlaamse arbeidsmarkt, vluchtelingen (opvolging van het advies uit 2016), tewerkstelling van personen met een arbeidshandicap bij lokale (en provinciale) overheden (actualisering van het advies uit 2008) en de actielijst personen met een migratieachtergrond (actualisering van het advies uit 2011), naast enkele adviesvragen van de Vlaamse regering.

Commissie Sociale Economie

Op het werkprogramma van de **Commissie Sociale Economie** bij de SERV staan diverse overlegthema's, zoals de nieuwe Europese richtlijn inzake overheidsopdrachten, arbeidszorg, opvolging Maatwerk en opvolging ontwikkeling van het SINE-dossier. De Commissie werkt ook aan een eigen visienota op sociale economie.

Inleiding

Dit **SERV-werkprogramma 2017** biedt inzicht in de projecten en activiteiten die de SERV in 2017 op het vlak van het **sociaal overleg**, in zijn functies als **strategische adviesraad** (SAR) en in het kader van de **Stichting Innovatie & Arbeid** wil verrichten¹. Om de link te verduidelijken met de **Commissie Diversiteit** en de **Commissie Sociale Economie**, is ook de planning van deze Commissie opgenomen.

Dit werkprogramma kan waar nodig of aangewezen nog worden aangepast. De SERV wenst hierover namelijk in **dialog** te treden met de **Vlaamse regering** om de afstemming en impact op de beleidsagenda te maximaliseren. De SERV heeft alvast getracht om daarop te anticiperen door zijn programma zoveel mogelijk af te stemmen op de informatie die is opgenomen in de beleidsbrieven en door informele contacten met kabinetten en administratie.

Bovendien is het werkprogramma 2017 **rollend** van aard. Er kunnen onderwerpen worden toegevoegd of van het werkprogramma worden geschrapt wanneer zich nieuwe ontwikkelingen voordoen of wanneer de SERV niet voorziene adviesaanvragen ontvangt. De realisatiegraad zal ook afhangen van de onderlinge verstandhouding tussen de sociale partners in de concrete dossiers en van de beschikbare middelen en tijd in relatie tot andere taken.

Ook in de uitvoering van het werkprogramma zelf wil de SERV **flexibel** zijn en de afstemming op de beleidsontwikkelingen garanderen. In het werkprogramma werd daarom vermeden om de onderwerpen, aanpak en timing gedetailleerd vast te leggen. Zij worden geconcretiseerd op het moment dat de onderwerpen daadwerkelijk worden opgestart.

De SERV gaat bovendien niet op elke adviesvraag in, maar adviseert **selectief** met het oog op een grote beleidsimpact door goed onderbouwde adviezen en meer adviezen en studies op eigen initiatief. Daartoe gebruikt de SERV een aantal criteria die de oriëntatie op belangrijke sociaal-economisch dossiers en strategische discussies verzekeren, waarbij tevens recht wordt gedaan aan de brede taakstelling van de SERV.

Binnen het werkprogramma werden voor de overleg- en adviesfunctie **speerpunt dossiers** aangeduid. Het gaat om belangrijke dossiers die passen binnen de kernthema's van de SERV en die op eigen initiatief worden uitgewerkt. Het zijn dossiers die de SERV *in elk geval* wenst te realiseren en die bijgevolg prioriteit krijgen ten opzichte van andere dossiers of adviesvragen.

Voor elk onderwerp zal worden nagegaan of er overlapping is met het werkprogramma van **strategische adviesraden**. Voor die onderwerpen zal bij de verdere concretisering worden bekeken in welke mate samenwerking mogelijk en wenselijk is.

---

¹ Voor de beschrijving van de taken en opdrachten van de SERV, zie de [bijlage](#).

Deel 1: Overleg- en adviesfunctie

1 Algemene en horizontale werking

De SERV wil in zijn werking en vanuit zijn brede taakstelling de nodige aandacht blijven besteden aan visievorming en debat rond de diverse aspecten van een beleid gericht op 'green inclusive growth'. De SERV wil dit doen door toekomstgericht en structureel bij te dragen aan de kwaliteit van het debat en het beleid en aan de sociaal-economische performantie van Vlaanderen, met name door:

- onderling en met de Vlaamse regering akkoorden af te sluiten;
- het overleg met de Vlaamse regering in VESOC over sociaal-economisch belangrijke thema's te versterken;
- sterk onderbouwde en breed gedragen studies en adviezen uit te brengen op goedgekozen thema's op het juiste moment, gericht op consensusopbouw, agendasetting en beleidsimpact;
- te fungeren als forum waar de dialoog tussen de sociale partners en andere relevante actoren kan gebeuren rond specifieke thema's.

In de horizontale werking van de SERV neemt naast het Dagelijks Bestuur van de SERV ook de SERV-Commissie Horizontaal Beleid (SERV_HOR) een belangrijke rol op. Deze commissie coördineert en bespreekt horizontale beleidsdossiers en beleidsthema's in overleg met de andere SERV-Commissies.

In 2017 zal de SERV **twee grote 'horizontale' dossiers** behandelen. Het betreft enerzijds de concretisering van de SERV-platformtekst 2030 en de visie 2050 (bijdrage aan de uitwerking van de startnota's van de transitiegebieden van de visie 2050 en opmaak van doelstellingen voor 2030 als opvolging voor het Pact 2020) en anderzijds de verdere uitdieping van twee thema's in het licht van de 'economie en arbeidsmarkt van de toekomst' met het oog op de organisatie van een brede maatschappelijke discussie én de formulering van concrete beleidsaanbevelingen. Deze twee thema's zijn (1) digitalisering en robotisering en (2) circulaire economie en nieuwe businessmodellen.

De Commissie HOR behandelt ook het thema 'werking overheid'. Op dit thema legt de SERV de klemtoon op specifieke thema's die vanuit sociaal-economisch perspectief belangrijk zijn, en waarbij de SERV een duidelijke meerwaarde kan leveren vanuit de aanwezige kennis, expertise en het overleg. Inhoudelijk werkt de SERV hier op twee sporen: (1) slagkrachtige overheid en (2) beter beleid/betere regelgeving, dit telkens vanuit het perspectief en het belang van de doelgroepen.

In het kader van de verbetering van de **werking van de overheid** wenst de SERV verder betrokken te worden bij de verdere besluitvorming rond een witboek bestuur en een Vlaams bestuursdecreet, ook met het oog op betere consultatie- en adviesprocessen en -procedures.

1.1 Eigen initiatieven

Concretisering SERV-platformtekst 2030 en visie 2050

Lopend/op te starten

Op 8 februari 2016 keurde de SERV zijn ‘*Platformtekst Vlaanderen 2030: een uitgestoken hand*’ goed². Die bevat een visie en aanzet voor de beleidsagenda voor de komende vijftien jaar (2030) op een aantal sociaal-economische kernterrainen in het licht van de uitdagingen tegen 2050.

De SERV-platformtekst was van meet af aan bedoeld om te passen in het traject van de Vlaamse Regering voor de operationalisering van haar visie 2050 rond een aantal transitieprioriteiten³. Uiteindelijk werden zeven transitiegebieden vastgelegd⁴. Voor elk **transitiegebied** wordt er tegen eind februari een **startnota** opgemaakt met een verdere afbakening van het thema en een plan van aanpak. Conform eerdere afspraken zullen de sociale partners hierbij worden betrokken. Er is ook een periodiek overleg gepland op VESOC.

De Vlaamse regering heeft tevens aangekondigd om in 2017 met de SERV en de Verenigde Verenigingen, op basis van deze startnota’s en de Sustainable Development Goals (SDG’s), te bekijken of er een set tussentijdse cijfermatige **doelstellingen voor 2030** en/of 2040 kan worden opgesteld, als opvolging voor het Pact 2020. De SERV neemt zich voor om hierin ook de discussie over **aanvullende indicatoren voor het BBP** mee te nemen.

De precieze inbreng en initiatieven van de SERV in deze werkzaamheden zullen pas begin 2017 duidelijker kunnen worden afgebakend.

De economie en arbeidsmarkt van de toekomst

Lopend/op te starten

De sociale partners hebben in het recente akkoord rond vorming en opleiding van 23 november 2016 gesteld dat ‘de steeds snellere en grondige transformaties toekomstgerichte oplossingen vereisen binnen een veranderende context. Zij willen samen werken aan een constructieve aanpak om kaders te creëren voor een duurzame transitie die mensen en bedrijven weer perspectief biedt in een disruptieve omgeving. Ze zullen dat doen door in de nabije toekomst overleg te plegen en akkoorden te sluiten, in de eerste plaats om mee te bouwen aan een dynamische arbeidsmarkt die ook morgen nog veel kansen biedt aan eenieder. (...) De Vlaamse sociale partners zullen zich in de volgende weken en maanden verder beraden en overleg voeren over de sociaal-economische uitdagingen waar we voor staan.’

In uitvoering daarvan zal de SERV in 2017 twee thema’s uit de SERV-platformtekst 2030 verder uitdiepen en de implicaties (kansen en uitdagingen) voor de Vlaamse economie en arbeidsmarkt concreter in kaart brengen. Deze twee thema’s zijn:

- **Digitalisering en robotisering**
- **Circulaire economie en nieuwe businessmodellen**

² <http://www.serv.be/serv/publicatie/platformtekst-vlaanderen-2030>

³ <https://www.vlaanderen.be/nl/vlaamse-regering/visie-2050>

⁴ De zeven transitiegebieden zijn: 1. Circulaire economie; 2. Slim wonen en leven; 3. Industrie 4.0; 4. Levenslang leren en de dynamische levensloopbaan; 5. Zorg en welzijn 4.0; 6. Een veilig en vlot mobiliteitssysteem; 7. Energietransitie.

Voor elk van deze thema's gebeurt begin 2017 een verdere concretisering van zowel de inhoudelijke focus als de aanpak en wordt afgestemd op wat er elders reeds loopt of aan werk is verricht. Die focus wordt dan in een tweede fase uitgediept met het oog op de organisatie van een brede maatschappelijke discussie én de formulering van concrete beleidsaanbevelingen. Er wordt ook expliciet ruimte voorzien voor inbreng en betrokkenheid van andere experts en organisaties.

Groenboek bestuur / advies en overleg / bestuursdecreet / betere regelgeving

Lopend/op te starten

De SERV bracht op 19 december 2016 advies uit over het groenboek bestuur. Daarin hebben de sociale partners o.a. gevraagd aan de Vlaamse regering om de tussenstap van een **witboek bestuur** niet over te slaan en om de opmaak van dat witboek en het geplande voorontwerp van bestuursdecreet participatief, transparant en onderbouwd aan te pakken. De sociale partners vragen alvast om het inspraakverslag en de conclusies van de Vlaamse administratie over het groenboek te kunnen bespreken op VESOC vooraleer het witboek wordt gefinaliseerd.

Tegen eind 2017 verwacht de SERV dan een adviesvraag over een **bestuursdecreet** en een **decreet bestuurlijke handhaving**.

Onderdeel van het groenboek bestuur is de discussie over de verdere verbetering van de **consultatie- en adviesprocessen en -procedures**. De SERV er in overleg met de Vlaamse regering, het Vlaams parlement en alle belanghebbenden toe bijdragen dat de discussie ten gronde wordt gevoerd om te komen tot een duidelijke en gedragen visie op consultatie en advies en tot een volwaardig consultatiebeleid.

De SERV zal tevens opvolgen wat de Vlaamse regering concreet zal doen met de SERV-adviezen van 31 oktober 2016 rond **betere regelgeving**. De Vlaamse regering heeft alvast aangekondigd de SERV te zullen betrekken bij de operationalisering daarvan, bv. op het vlak van een beleidskader voor experimentwetgeving en regelluwe zones, innovatievriendelijke, toekomstbestendige wetgeving, administratieve vereenvoudiging en vermindering van de regeldruk, de opmaak van een gecoördineerde evaluatieagenda of de toepassing van gedragsinzichten.

SEKIV

Lopend

De **sociaaleconomische kernindicatoren voor Vlaanderen** (SEKIV) die de SERV regelmatig publiceert, vatten in negen grafieken en tabellen de actuele sociaaleconomische situatie van Vlaanderen samen. De SEKIV maken gebruik van de meest recente gegevens van o.a. de Nationale Bank van België, het Planbureau, de VDAB en Eurostat. De SERV berekent bovendien een aantal regionale derivaten van de nationale cijfers, om de impact van de nationale cijfers voor Vlaanderen in te schatten. De SEKIV-cijfers worden om de drie maanden geactualiseerd.

Aandacht voor diversiteit in de SERV-werking

Lopend/op te starten

De SERV zal op één of twee adviesdossiers in 2017 de '**diversiteitstoets**' van de dienst diversiteitsbeleid van de Vlaamse overheid uittesten. De ex-ante diversiteitstoets is geen doel of

instrument op zichzelf, maar een hulpmiddel dat je doet nadenken over mogelijke blinde vlekken inzake diversiteit, evenredige participatie of voorkomen van (onbedoelde en indirecte) discriminatie in (het ontwerp van) de aanpak. De bedoeling van deze diversiteitstoets is “te helpen garanderen dat geïntegreerde, structurele aandacht besteed wordt aan het thema diversiteit en evenredige participatie bij de voorbereiding, het ontwerp, de uitvoering en de evaluatie van (Vlaams) beleid. Het gaat niet om een grondige toets (zoals de armoedetoets), maar eerder om een ‘eye opener’, een ‘reminder’ om vanaf het eerste begin van de ontwikkeling van (beleids)instrumenten, onderzoeksvoorstellen, conceptnota’s e.d. aandacht te besteden aan het thema.” In eerste plaats is dit een oefening die op secretariaatsniveau wordt gemaakt, maar er kan zeker ook een doorwerking zijn in de adviezen zelf.

1.2 Adviesvragen

De SERV verwacht in 2017 adviesvragen van de Vlaamse regering over:

- Een Vlaams bestuursdecreet (cf. supra, eind 2017)
- Een Decreet bestuurlijke handhaving (cf. supra, eind 2017)
- Een Decreet lokaal bestuur: De Vlaamse Regering zal in 2017 ook verder werken rond een aantal lokale dossiers: decentralisatie en subsidiariteit - stimuleren van vrijwillige fusies van gemeenten - verminderen van het bestuurlijk toezicht - bestuurskrachtmonitoring - afslanking van de provincies - regiovorming - intergemeentelijke samenwerking - radicalisering, smart cities, stadsmonitor, innoverende experimentele projecten, Europese Urban Agenda. Een aantal van deze discussies zal zijn beslag krijgen in 2017 de opmaak van een **decreet lokaal bestuur** waarover de SERV om advies zal worden gevraagd.

1.3 Opvolging dossiers en thema’s

- Operationalisering Visie 2050 (cf. supra)
- SDG-implementatieagenda (cf. supra)
- Betere regelgeving (cf. supra)
- Grondboek/witboek bestuur (cf. supra)
- Gedragswetenschappen en beleid (cf. SERV academie 16 december 2014 en vervolginiciatieven vermeld in de actualisering van het SERV-werkprogramma 2016).
- Steunpunt bestuurlijke vernieuwing

1.4 VESOC-overleg

- Opvolger Pact 2030 (cf. supra)
- Startnota’s transitiegebieden visie 2050 (cf. supra)
- Groenboek bestuur (cf. supra)
- Groenboek/witboek bestuur (cf. supra)
- Vlaams hervormingsprogramma
- Voor andere VESOC-thema’s: zie verder bij de thematische programmatie

2 Arbeidsmarkt

Het thema arbeidsmarkt wordt binnen de SERV behandeld door de commissie Arbeidsmarkt (SERV_ARB). Het werkprogramma van de Commissie Arbeidsmarkt hangt sterk samen met de doelstellingen en beleidsinitiatieven van de Vlaamse regering zoals opgenomen in het regeerakkoord en vertaald in de Beleidsnota 2015-2019 en de Beleidsbrief 2016-2017 Werk, Economie, Wetenschap & Innovatie, in de Beleidsnota 2015-2019 en de Beleidsbrief 2016-2017 Sociale Economie alsook voor een aantal specifieke dossiers in de Beleidsnota's en Beleidsbrieven van Onderwijs en van Welzijn.

Binnen het thema arbeidsmarkt staan o.a. de verdere advisering en uitrol van sub-dossiers van het **Banenpact** van 21 oktober 2015 en van het **Akkoord Vorming en Opleiding** van 23 november 2016 centraal (zoals de hervorming van PWA naar een systeem van wijk-werken). Ook andere adviesvragen staan op de agenda van deze commissie.

De commissie Arbeidsmarkt zal tevens een bijdrage leveren aan de horizontale dossiers 'Concretisering SERV-platformtekst 2030 en visie 2050' en 'de economie en arbeidsmarkt van de toekomst' (cf. supra onder algemene en horizontale werking).

Sommige dossiers, zoals **Duaal Leren**, worden opgenomen door de ministers van Onderwijs en Werk samen en worden dan ook behandeld in een gezamenlijke commissie met leden van de SERV-commissies Arbeidsmarkt en Onderwijs. Ook de uitrol van onderdelen van het vormingsakkoord van 23 november 2016 zal in een gezamenlijke commissie worden aangepakt.

2.1 Eigen initiatieven

Bijdrage aan horizontale initiatieven

Cf. supra. Het betreft:

- ▀ Concretisering SERV-platformtekst 2030 en visie 2050. Voor het thema arbeidsmarkt gaat het vnl. om de transitiegebieden levenslang leren en de dynamische levensloopbaan, circulaire economie en industrie 4.0.
- ▀ De economie en arbeidsmarkt van de toekomst met focus op twee thema's: (1) digitalisering en robotisering en (2) circulaire economie en nieuwe businessmodellen.

Banenpact & Akkoord Vorming en opleiding

Lopend

Op 21 oktober 2015 sloten de sociale partners een **banenpact**. Dit banenpact omvat het doelgroepenbeleid waaronder de doelgroepenkorting, de tijdelijke werkervaring, loopbaanondersteuning waaronder loopbaanbegeleiding en tot slot vorming en opleiding. Op 23 november 2016 sloten de Vlaamse sociale partners een **akkoord over vorming en opleiding**. Dit akkoord gaat in op de vraaggerichte instrumenten betaald educatief verlof (BEV), verlof sociale promotie, de opleidingscheques, de aanmoedigingspremie en het opleidingskrediet en ook op het sensibiliserend en flankerend beleid inzake vorming en opleiding.

De Vlaamse sociale partners zullen zich buigen over de **operationalisering**, verdere uitwerking, implementatie en opvolging van de verschillende delen van dit Banenpact en het akkoord Vorming en opleiding.

SERV-academie Vluchtelingen en Werk

Op te starten

In samenwerking met de commissie Diversiteit wordt in het voorjaar van 2017 een SERV-academie georganiseerd rond het thema **Vluchtelingen en Werk**. Op 25 mei 2016 gaf de Commissie Diversiteit hierover reeds een advies op eigen initiatief.

2.2 Adviesvragen

De SERV verwacht in 2017 adviesvragen van de Vlaamse regering over:

- **Doelgroepenbeleid** (cf. banenpact). De SERV bereidt een dossier voor inzake de werkhervattingstoeslag, met het oog op toekomstige advisering (Timing: vanaf januari 2017).
- **Tijdelijke werkervaring** (cf. banenpact).

  - De SERV zal om advies worden gevraagd over het decreet Hervorming PWA / Systeem wijk-werken (Timing: januari 2017).
  - In de loop van 2017 wordt ook het BVR inzake de cursistenvergoeding geadviseerd.
- **Economische migratie**

  - De SERV zal om advies worden gevraagd over een BVR inzake het vaststellen van de nadere samenstelling en de werkingsregels van de Adviescommissie voor Economische Migratie.
  - Nadat de single permit richtlijn is geïmplementeerd zal de SERV ook om advies worden gevraagd over de omzetting van verschillende richtlijnen: (1) omzetting richtlijn seizoensarbeid, (2) richtlijn overplaatsing binnen onderneming en voorwaarden voor toegang en (3) richtlijn verblijf van onderdanen van derde landen met het oog op een hooggekwalificeerde baan. Dit laatste BVR wordt misschien naar later in de legislatuur verschoven.
- **Duaal Leren**

  - De SERV-partners maken deel uit van het Vlaams Partnerschap Duaal Leren dat de uitrol van het Duaal Leren in Vlaanderen aanstuurt. Er zijn Sectorale Partnerschappen van start gegaan die het Duaal Leren in de sector opvolgen.
  - De ministers van Onderwijs en Werk zullen in het schooljaar 2017 – 2018 werk maken van het Organiek Decreet Duaal Leren waarover de SERV om advies zal worden gevraagd.
  - De huidige incentives (korting mentoren, start- en stagebonus) worden verwerkt in een tweede decreet rond incentives voor bedrijven waarover de SERV om advies zal worden gevraagd.
- **EVC**. De visie op het beleid m.b.t. erkenning van verworven competenties bevat drie sporen. Voor wat spoor 1 (zelf in kaart brengen van competenties) en spoor 2 (in kaart brengen van competenties door derden) wordt een actieplan opgemaakt. Wat spoor 3 (formele erkenning d.m.v. een kwalificatiebewijs) betreft, wordt er gewerkt aan een decreet. Dat verankert het werken met EVC-standaarden die gekoppeld zijn aan de Vlaamse Kwalificatiestructuur. De SERV zal om advies worden gevraagd over dit decreet.

- ▀ **Geïntegreerd Kwaliteitszorgkader.** De SERV verwacht een adviesvraag over het geïntegreerd kwaliteitszorgkader (GKK) dat wordt ontwikkeld voor beroepskwalificerende trajecten.
- ▀ **Decreet inzake geïntegreerd kwaliteitskader voor Werk en Economie.** De SERV zal in de eerste helft van 2017 om advies worden gevraagd over een decreet inzake geïntegreerd kwaliteitskader voor Werk en Economie.
- ▀ **Loopbaanbegeleidingscheques.** Dit dossier zal verder worden opgevolgd ter voorbereiding van verdere bespreking in de VESOC-werkgroep (eventueel gevolgd door advisering).
- ▀ **Outplacement.** De SERV bereidt een dossier outplacement voor ter voorbereiding van verdere besprekingen en advisering in de VESOC-werkgroep, de VDAB en de SERV. Dit dossier bestaat uit meerdere werven (decreten en BVR's, waaronder deze inzake het sociaal interventiefonds (SIF) die (met een verschillende timing) voor advies aan de SERV zullen worden voorgelegd. (Timing: eerste helft 2017).
- ▀ **Sociale economie**
  - Adviesvraag maatwerkbesluit bis (Timing: begin januari 2017)
  - Adviesvraag inzake Uitvoeringsbesluit LDE huisbewaarder in de sociale huisvesting (Timing: 2e helft van de legislatuur)
  - Adviesvraag inzake Uitvoeringsbesluit LDE logistieke hulp en aanvullende thuiszorg (Timing: 2e helft van de legislatuur)
  - Adviesvraag inzake Uitvoeringsbesluit financiële ondersteuning van sociale ondernemers. (Timing: timing nog te bekijken)
  - Adviesvraag inzake BVR tot bepaling van de werk- en zorgtrajecten (Timing: tweede helft legislatuur)
  - Adviesvraag BVR inzake de activiteitencoöperaties (eind 2016/januari 2017).
- ▀ **Streekontwikkeling**
  - De SERV zal om advies worden gevraagd over de projecten die worden ingediend tijdens de derde indieningsronde van de ESF-oproep Versterkt Streekbeleid (Timing: april 2017).
  - Er volgt nog een BVR over de afschaffing van de SERR, met name de beëindiging van de adviesopdrachten en oprichting provinciale werkgroepen sociale partners. (Timing: april 2017).
- ▀ **Dienstencheques.** De SERV zal in het najaar om advies worden gevraagd over een aanpassing van de regelgeving inzake dienstencheques. Deze aanpassingen zullen wellicht (samen met andere bevoegdheden) in een derde decreet 6de Staatshervorming worden opgenomen. (Timing: eerste helft 2017).
- ▀ **W²-kader**
  - Het BVR inzake de activeringsstage zal voor advies aan de SERV worden voorgelegd. (Timing: eind 2016/januari 2017).
  - De SERV bereidt een dossier inzake W² voor, in afwachting van de uitvoering van het W²-decreet.

2.3 Opvolging dossiers en thema's

- Cf. supra: alle dossiers supra alsook dossiers in het kader van het VESOC-overleg.
- Opvolging / terugkoppeling van **StIA-onderzoek** door de SERV-Commissie Arbeidsmarkt (zie werkprogramma StIA):
  - Onderzoek freelancers in Vlaanderen
  - Arbeidsgerelateerde thema's IOA-enquête 2017
  - Ontwikkeling van factsheet ondernemerschap en werknemerschap
  - Onderzoek rond circulaire economie (link naar jobs en competenties)
  - Werkbaar werk in de sectoren

2.4 VESOC-overleg

De VESOC-thema's inzake arbeidsmarkt en sommige thema's inzake de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt worden door de sociale partners voorbereid in de Commissie Arbeidsmarkt.

De VESOC-werkgroep behandelt zowel de sociaaleconomische materies waarvoor Vlaanderen vandaag bevoegd is als de bevoegdheden die in het kader van de zesde staatshervorming geregionaliseerd worden.

De VESOC-werkgroep is qua arbeidsmarktmaterialen toegespitst op beleidsopvolging en – beslissing, o.a. opvolging en uitvoering van het Pact 2020, het VESOC-akkoord Loopbaanbeleid (het Loopbaanakkoord), het banenpact, het akkoord Vorming en opleiding.

Arbeidsmarktgebonden thema's voor de VESOC-werkgroep voor 2017 zijn o.a.:

- Doelgroepenbeleid: opvolging gewijzigd beleid inzake de doelgroepkortingen
- Controle op de beschikbaarheid: opvolging gewijzigd beleid & gewijzigde activeringsaanpak voor werkzoekenden tot 65 jaar
- Tijdelijke werkervaring: verdere operationalisering en opvolging gewijzigd beleid, afstemming VDAB-stages
- Vorming en opleiding waaronder hervorming van de opleidingsincentives in het kader van het Vormingsakkoord.
- Dienstencheques waaronder samenwerkingsprotocol, rendabiliteitsstudie sector, sectoraal actieplan tegen discriminatie, opvolging afschaffing 60%-maatregel, opleidingsfonds, borgregeling ...
- Economische migratie: cfr. de eerder vermelde richtlijnen
- Sociale economie waaronder:
  - Beleidsopvolging implementatie hervorming sociale economie: doorstroom, indicering, en bredere knelpunten.
  - Werk- en zorgtrajecten
- EAD: beleidsopvolging invulling van de drie sporen
- Duaal Leren waaronder opvolging van het voltijds engagement in Leren en Werken en opvolging uitrol vernieuwd Duaal Leren
- Onderwijs en aansluiting onderwijs - arbeidsmarkt waaronder EVC-beleid/ervaringsbewijs, Actieplan '*Samen tegen Schooluitval*', uitrol Vlaamse Kwalificatiestructuur
- Modernisering van het secundair onderwijs
- Opvolging van de hervorming van het volwassenenonderwijs en van het HBO5

- Loopbaanbegeleidingscheques: opvolging eventuele aanpassingen aan het systeem
- Outplacement & collectief ontslag: inkanteling bevoegdheden ihkv zesde staatshervorming bij VDAB en departement WSE
- Kwaliteitsdecreet WSE: toelichting over de verschillende kwaliteitsmaatregelen / het kwaliteitskader binnen Werk en Economie ter voorbereiding van verdere advisering binnen de SERV
- Initiatieven inzake werkbaarheid
- Sectorconvenants: opvolging visie-oefening
- Het jeugdgarantieplan – acties t.a.v. NEET-jongeren
- De sensibiliseringscampagne antidiscriminatie
- Thema armoede: het tweejaarlijks verslag van het Steunpunt tot bestrijding van Armoede, Bestaansonzekerheid en Sociale Uitsluiting – sociale correcties ihkv VAPA.
- Het Integratiepact
- ....

3 Onderwijs

De thema's met betrekking tot het onderwijs en tot de aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt worden behandeld door de commissie Onderwijs (SERV_OND). Sommige dossiers, zoals **Duaal Leren**, worden opgenomen door de ministers van Onderwijs en Werk samen en worden in de SERV behandeld door een gezamenlijke commissie met leden van de SERV-commissies Arbeidsmarkt en Onderwijs. Ook de uitrol van onderdelen van het Akkoord Vorming en opleiding van 23 november 2016 zal in een gezamenlijke commissie worden aangepakt.

De commissie Onderwijs zal tevens een bijdrage leveren aan de horizontale dossiers 'Concretisering SERV-platformtekst 2030 en visie 2050' en 'de economie en arbeidsmarkt van de toekomst' (cf. supra onder algemene en horizontale werking).

De SERV-Commissie Onderwijs plant in 2017 **werkbezoeken** aan één of meerdere onderwijsinstellingen die zijn ingestapt in het vernieuwd Duaal Leren en aan een onderwijsinstelling die sterke resultaten neerzet wat betreft het hoger beroepsonderwijs.

De commissie zal diverse **stakeholders** uitnodigen om in gesprek te gaan over voor de SERV belangrijke onderwijsmateries om zo vanuit een sociaaleconomische invalshoek tot onderbouwde aanbevelingen voor het onderwijs- en vormingsbeleid te kunnen komen.

3.1 Eigen initiatieven

Bijdrage aan horizontale initiatieven

Cf. supra. Het betreft:

- Concretisering SERV-platformtekst 2030 en visie 2050. Voor het thema onderwijs gaat het vnl. om de transitiegebieden levenslang leren en de dynamische levensloopbaan, circulaire economie en industrie 4.0.
- De economie en arbeidsmarkt van de toekomst met focus op twee thema's: (1) digitalisering en robotisering en (2) circulaire economie en nieuwe businessmodellen.

SERV-academie of netwerkdag aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt: van beleid naar goede praktijk

Op te starten

De SERV zal goede praktijken selecteren op vlak van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en zal die presenteren op een 'van beleid naar praktijk' SERV-academie of netwerkdag. Deze goede praktijken sluiten aan bij recente SERV-adviezen. Dat kan gaan over de uitrol van de Vlaamse Kwalificatiestructuur en het werken met de beroepskwalificaties, geslaagde trajecten Duaal Leren, vernieuwende opleidingen met werkplekleren in het volwassenenonderwijs, ondernemerschap en werknemerschap in de klas, samenwerkingen tussen onderwijs en ondernemingen om schooluitval tegen te gaan, enz.

3.2 Adviesvragen

De SERV verwacht in 2017 adviesvragen van de Vlaamse regering over:

▀ **Duaal Leren**

- De SERV-partners maken deel uit van het Vlaams Partnerschap Duaal Leren dat de uitrol van het Duaal Leren in Vlaanderen aanstuurt. Er zijn Sectorale Partnerschappen van start gegaan die het Duaal Leren in de sector opvolgen.
- De ministers van Onderwijs en Werk zullen in het schooljaar 2017 – 2018 werk maken van het Organiek Decreet Duaal Leren waarover de SERV om advies zal worden gevraagd.
- De huidige incentives (korting mentoren, start- en stagebonus) worden verwerkt in een tweede decreet rond incentives voor bedrijven waarover de SERV om advies zal worden gevraagd.

- ▀ **Modernisering secundair onderwijs.** De SERV zal advies uitbrengen op het voorstel van matrix (ordening van de studierichtingen volgens hun finaliteit (of perspectief): doorstroom, arbeidsmarkt of beide) dat na de consultatieronde op de nota voor de tweede en derde graad tot stand is gekomen.

- ▀ **Erkenning Verworven Competenties (EVC)** De visie op het beleid m.b.t. erkenning van verworven competenties bevat drie sporen. Voor wat spoor 1 (zelf in kaart brengen van competenties) en spoor 2 (in kaart brengen van competenties door derden) wordt een actieplan opgemaakt. Wat spoor 3 (formele erkenning d.m.v. een kwalificatiebewijs) betreft, wordt er gewerkt aan een decreet. Dat verankert het werken met EVC-standaarden die gekoppeld zijn aan de Vlaamse Kwalificatiestructuur. De SERV zal om advies worden gevraagd over dit decreet.

- ▀ **Geïntegreerd kwaliteitszorgkader voor beroepskwalificerende trajecten.** De SERV verwacht een adviesvraag over het geïntegreerd kwaliteitszorgkader (GKK) dat wordt ontwikkeld voor beroepskwalificerende trajecten. Cf. ook supra onder arbeidsmarkt.

▀ **Andere adviesvragen**

- ODXXVII (eind 2016)
- Decreet Rechtspositie Basiseducatie (eind 2016)
- ...

3.3 Opvolging andere dossiers en thema's

- **Onderwijs- en vormingsactoren, partners in leven lang leren.** De SERV-Commissie Onderwijs begeleidt het onderzoek 'Leercultuur en leertrajecten in ondernemingen en organisaties' van de **Stichting Innovatie en Arbeid** naar de samenwerking van sectoren en ondernemingen met onderwijs- en vormingsactoren (volwassenenonderwijs, VDAB, Syntra, private opleidingsverstrekkers). De focus ligt op onderwijs-, opleidings- en vormingstrajecten en leervormen voor kortgeschoolde (jonge) werknemers. Die focus bepaalt welke sectoren en ondernemingen betrokken worden nl. hout, voeding, elektrotechnici, metaal, auto en horeca (zie werkprogramma Stichting Innovatie en Arbeid).
- **Samen tegen schooluitval en Leerrecht.** De SERV zal verder opvolgen wat de evoluties zijn m.b.t. de voortrajecten en de brugprojecten in Leren en Werken.
- **Krachtlijnen voor een sterk volwassenenonderwijs en HBO5.** De SERV bracht in 2016 adviezen uit m.b.t. de hervorming van het volwassenenonderwijs, met name over de lerarenopleiding, het HBO5, de conceptnota NT2 en het volwassenenonderwijs. De SERV volgt de implementatie van de vernieuwing op.
- **Leerloopbaanbegeleiding.** De Vlaamse regering wil een betere studiekeuzebegeleiding en onderwijsloopbaanbegeleiding realiseren en bracht een conceptnota uit m.b.t. de hervorming van de leerlingenbegeleiding. Leerloopbaanbegeleiding is altijd een belangrijk issue geweest voor de sociale partners. Zij zullen dit dossier verder opvolgen omwille van de link naar de toeleiding en begeleiding van jongeren in het Duaal Leren en in Onderwijs-Welzijnstrajecten.
- **Andere belangrijke onderwijs- en vormingsthema's**
  - Uitrol Akkoord Vorming en Opleiding (i.s.m. commissie Arbeidsmarkt)
  - Vernieuwing van de eindtermen (o.a. aandacht voor ondernemerschap, ondernemerszin en werknemerschap)
  - Uitrol STEM Actieplan: opvolging STEM – stuurgroep, STEM Platform, STEM Charter
  - Kwaliteit van het onderwijs
  - Gelijke onderwijskansen (waar relevant i.s.m. met de commissie Diversiteit)
  - Geletterdheid (waar relevant i.s.m. met de commissie Diversiteit)

3.4 VESOC-overleg

De voor de SERV hierboven vermelde belangrijke onderwijsdossiers worden in 2017 actief en wanneer aangewezen (bv. nieuwe evoluties, stand van zaken, ...) geagendeerd op de VESOC-werkgroep.

4 Economie en innovatie

De thema's economie en innovatie worden binnen de SERV behandeld door de commissie Economie (COM_ECO). Het werkprogramma van de Commissie Economie hangt sterk samen met de doelstellingen en beleidsinitiatieven van de Vlaamse regering zoals opgenomen in het regeerakkoord en vertaald in de Beleidsnota 2015-2019 en de Beleidsbrief 2016-2017 Werk, Economie, Wetenschap & Innovatie.

In 2017 plant de SERV een rapport en advies over e-commerce, een update en verdieping van het rapport 'analyse begrotingsmiddelen innovatie en O&O' en een advies op eigen initiatief 'kennisoverdracht naar het bedrijfsleven'.

De commissie Economie zal tevens een bijdrage leveren aan de horizontale dossiers 'Concretisering SERV-platformtekst 2030 en visie 2050' en 'de economie en arbeidsmarkt van de toekomst' (cf. supra onder algemene en horizontale werking).

4.1 Eigen initiatieven

Bijdrage aan horizontale initiatieven

Cf. supra. Het betreft:

- Concretisering SERV-platformtekst 2030 en visie 2050. Voor het thema economie gaat het vnl. om de transitiegebieden en industrie 4.0 en circulaire economie.
- De economie en arbeidsmarkt van de toekomst met focus op twee thema's: (1) digitalisering en robotisering en (2) circulaire economie en nieuwe businessmodellen.

E-commerce

Lopend

In de tweede jaarhelft van 2016 werd een informatierapport **over e-commerce** voorbereid. Dit rapport wordt in 2017 verder besproken en zal mede aan de basis liggen van een advies over e-commerce.

Analyse begrotingsmiddelen innovatie en O&O

Op te starten

De SERV deed in 2016 onderzoek naar de middelen in de begroting die bestemd zijn/worden voor innovatie en O&O. In het SERV-advies hieromtrent werd aangegeven dat de SERV in de toekomst de realisatie van het aangekondigde groeipad zal blijven opvolgen. In een update (analyserapport 2017) zullen tevens volgende thema's worden behandeld:

- Outcome-indicatoren. Zowel de Europese Commissie als ECOOM (Expertisecentrum O&O-monitoring) zijn thans bezig hieromtrent een methodologie te ontwikkelen;
- Onderscheid gericht en niet-gericht onderzoek en aandeel O&O-begrotingsmiddelen die stromen naar de kennisinstellingen.

Kennisoverdracht naar het bedrijfsleven

Op te starten

De SERV zal op basis van zijn acquis over open innovatie en samenwerkingsverbanden tussen kennisinstellingen en bedrijfsleven nagaan of er verdere complementaire analyse of verfijning nodig is. Dit kan aanleiding geven tot een aanvullend advies.

Industrieel klimaatbeleid

Op te starten

Cf. infra onder Energie. Voor dit initiatief zal de SERV Commissie energie en omgevingsbeleid samenwerken met de Commissie Economie.

SERV-academie vormen van bedrijfsoverdracht

Op te starten

Bedrijfsoverdrachten zijn complexe en ingewikkelde processen die soms mislukken. Een groot aantal bedrijven gaat in de overdrachtsfase ten onder omdat de overdracht gebrekkig is voorbereid. Het is daarom van belang een omgeving te scheppen waarin potentiële kopers en verkopers elkaar makkelijker kunnen vinden en de overdracht van de eigendom op succesvolle wijze wordt ondersteund. De SERV zal hierover in 2017 een SERV-academie organiseren met experts en sociale partners. Aspecten die in deze academie aan bod zullen komen, zijn de verschillende pistes van bedrijfsoverdracht en ondersteuning ervan en het begeleidingsaanbod van ondernemingen (preventieve detectie bedrijfsmoeilijkheden ...).

Hoorzitting evaluatie van de levenscyclusbenadering

Op te starten

De SERV zal een hoorzitting met het beleid organiseren om een inzicht te krijgen in de stand van zaken rond de levenscyclusbenadering van ondernemingen (van pre-start begeleiding, over groei tot preventieve detectie van moeilijkheden). Op basis hiervan zal hij zich verder beraden over eventuele verdere acties.

4.2 Adviesvragen

De SERV zal zijn adviserende opdracht rond economie en innovatie uitoefenen in functie van de gestelde adviesvragen.

Op basis van de beleidsbrief lijken echter geen adviesvragen te kunnen worden verwacht.

4.3 VESOC-overleg ea

De sociale partners zullen de voor de SERV belangrijke dossiers inzake economie en innovatie wanneer aangewezen agenderen op de VESOC-werkgroep.

5 Energie

Het thema energie wordt binnen de SERV behandeld door de commissie Energie en Omgevingsbeleid (COM_ENO).

Als strategische adviesraad voor (de sociaal-economische aspecten van) energie heeft de SERV een belangrijke rol en verantwoordelijkheid om mee het debat te organiseren en voor input en draagvlak te zorgen. De SERV stemt zijn werkprogramma af met de Minaraad en streeft hierbij naar goede werkafspraken. Inhoudelijk wil de SERV rond energie een brede focus hanteren en daarbinnen ook selectief zijn door zich te concentreren op de strategische kwesties en de sociaal-economische aspecten.

In 2017 zal de SERV werken rond 'industriële klimaatbeleid' om nieuwe strategieën te verkennen die Vlaamse bedrijven op een positieve manier via aanmoedigende maatregelen kunnen ondersteunen in de aanpak van hun broeikasgasemissies. Ook zal de SERV verder in het kader van de stroomversnelling de stroomgroep 'financiering' trekken (samen met PMV) en inhoudelijk voeden en de activiteiten van de andere stroomgroepen opvolgen. Daarnaast worden hier enkele belangrijke adviesvragen verwacht.

De commissie Energie en Omgevingsbeleid zal tevens een bijdrage leveren aan de horizontale dossiers 'Concretisering SERV-platformtekst 2030 en visie 2050' en 'de economie en arbeidsmarkt van de toekomst' (cf. supra onder algemene en horizontale werking).

5.1 Eigen initiatieven

Bijdrage aan horizontale initiatieven

Cf. supra. Het betreft:

- Concretisering SERV-platformtekst 2030 en visie 2050. Voor het thema energie gaat het vnl. om de transitiegebieden energietransitie, circulaire economie en slim wonen en leven.
- De economie en arbeidsmarkt van de toekomst met focus op twee thema's: (1) digitalisering en robotisering en (2) circulaire economie en nieuwe businessmodellen.

Industriële klimaatbeleid

Op te starten

De SERV zal in 2017 **nieuwe strategieën** verkennen om de Vlaamse ETS- en niet-ETS-bedrijven, werkgevers en werknemers, op een positieve manier via aanmoedigende maatregelen te ondersteunen in de aanpak van broeikasgasemissies, zowel de directe emissies op de eigen site als de indirecte emissies elders bv. bij toeleveranciers, in de transportsector, in de gebruiksfase van producten, etc. Het wordt een multidisciplinaire zoektocht naar innovatiestrategieën, synergieën, win-win-opties, nieuwe processen en aanpakken, ... Dit eigen initiatief wil bijdragen aan een toekomstgerichte en brede aanpak om tegelijkertijd sociaal-economische en klimaatdoelstellingen te realiseren. Voor dit initiatief zal de Commissie ENO o.a. samenwerken met de Commissie Economie.

Stroomgroep 'Financiering' in het kader van de Stroomversnelling

Lopend

Naar verwachting zullen de **stroomgroepen** die opgericht zijn in het kader van de 'Stroomversnelling' in 2017 verder werken aan de concretisering van de Vlaamse energievisie en aan acties die de energietransitie in Vlaanderen, beleidsmatig én op het terrein vorm geven. De SERV zal verder de stroomgroep 'financiering' samen met PMV trekken en inhoudelijk voeden. Deze stroomgroep focust op initiatieven om de kosten van de energietransitie te beperken en de baten te maximaliseren, om expertise op te bouwen rond de financiering van projecten, om de kosten van de transitie breder aan te rekenen en de prijzen juist te zetten en om de energiefacturen van gezinnen en bedrijven te bewaken. Ook zal de SERV de activiteiten van de andere stroomgroepen verder opvolgen.

5.2 Adviesvragen

De SERV verwacht in 2017 o.a. volgende **adviesvragen**:

- Ontwerpbesluit inzake warmtenetten
- Ontwerpdecreet inzake vraagrespons, flexibele productie en de marktdataprocessen;
- Ontwerpdecreten inzake batterijen als opslagtechniek
- Ontwerpdecreet inzake de invoering van regelluwe zones
- Ontwerpdecreet inzake de invoering van digitale meters
- Ontwerpdecreet inzake noodleveranciersregeling
- ...

5.3 Opvolging dossiers en thema's

De SERV zal in 2017 de onderstaande beleidsinitiatieven van nabij (blijven) opvolgen:

- De Vlaamse klimaattop, met o.a. de sectorspecifieke rondetafels en de voorbereiding van het Vlaams klimaatplan 2030
- Stakeholdersoverleg door VEA
- De werking van de VREG (o.a. de VREG-consultaties, het beleidsplatform, de vormgeving van het energiekennisplatform)
- Slimme netten en meters
- Organisatie netbeheer en flexibiliteit
- Actieplan energie-efficiëntie en het renovatiepact
- Groene stroomcertificatensystemen, met o.a. de eventuele introductie van tendering
- Uitwerking Vlaamse Windplan
- Conceptnota Warmteplan
- Uitwerking actieplan energie-armoede

Daarnaast zullen de activiteiten ter voorbereiding van een **interfederale energievisie** opgevolgd worden. Het SERV-secretariaat zal onder meer bijdragen aan de voorbereiding van het nationaal debat over een koolstofprijs voor niet-ETS-sectoren.

5.4 VESOC-overleg ea

De SERV wil een forum vormen voor de dialoog tussen de sociale partners en andere relevante actoren rond specifieke energithema's. Concreet kunnen o.a. worden genoemd:

- **VESOC**. De SERV wil graag overleg met de Vlaamse regering kunnen hebben in VESOC over sociaal-economisch belangrijke energiedossiers die de sociale partners gezamenlijk op de agenda zetten.
- **VREG**. In de vorige legislatuur werd voorzien dat de energielcommissie van de SERV, uitgebreid met andere stakeholders, het forum zal zijn waarbinnen het overleg met de VREG gebeurt over de invulling van de nieuwe bevoegdheid voor de distributienettarieven. Concreet zal de SERV de verdere voorbereiding van een nieuwe nettarietstructuur door de VREG van nabij opvolgen.
- De **Stroomversnelling**. De SERV trekt samen met PMV het overleg in het kader van de stroomgroep financiering (cf. supra).

- **Onderzoeksprogramma/evaluatieagenda.** De SERV wenst structureel betrokken te worden bij de opmaak van een onderzoeksprogramma en evaluatieagenda voor het beleidsveld energie en bij de vormgeving en uitvoering van beleidsstudies en –evaluaties.

6 Omgevingsbeleid

Het thema omgevingsbeleid wordt binnen de SERV behandeld door de commissie Energie en Omgevingsbeleid (COM_ENO).

Meerdere vanuit sociaal-economisch oogpunt belangrijke ruimtelijke- en milieuthema's staan op de politieke agenda. Daarom wil de SERV blijven inzetten op advisering van het omgevingsbeleid. De SERV zal daarbij selectief focussen op specifieke thema's die vanuit sociaal-economische hoek essentieel, én beleidsmatig en strategisch belangrijk zijn én waarvoor er vanuit de sociale partners een gedeelde vraag is naar een SERV-initiatief met een duidelijke meerwaarde t.o.v. het werk dat elders gebeurt. Samenwerking met de omgevingsraad (momenteel Minaraad en SARO) wordt daarbij telkens overwogen.

De commissie Energie en Omgevingsbeleid zal tevens een bijdrage leveren aan de horizontale dossiers 'Concretisering SERV-platformtekst 2030 en visie 2050' en 'de economie en arbeidsmarkt van de toekomst' (cf. supra onder algemene en horizontale werking).

6.1 Eigen initiatieven

Bijdrage aan horizontale initiatieven

Cf. supra. Het betreft:

- Concretisering SERV-platformtekst 2030 en visie 2050. Voor het thema omgevingsbeleid gaat het vnl. om het transitiegebied circulaire economie.
- De economie en arbeidsmarkt van de toekomst met focus op twee thema's: (1) digitalisering en robotisering en (2) circulaire economie en nieuwe businessmodellen.

6.2 Adviesvragen

De SERV verwacht in 2017 o.a. onderstaande adviesvragen.

Per dossier wordt nog afgewogen of (1) de SERV streeft naar gezamenlijk advies met omgevingsraad (momenteel nog Minaraad en SARO), (2) de SERV adviseert apart, maar met een duidelijk verschillende focus van de omgevingsraad, (3) de SERV geen advies zal uitbrengen (cf. afwegingskader).

- Water
  - machtigingsdecreet coördinatie en **codificering regelgeving water** + BVR (geen inhoudelijke wijzigingen)
  - wijziging **Grondwaterdecreet: aanpassing tarieven** (wellicht pas na zomerreces)
  - **tariefregulering drinkwater: tussentijdse evaluatie** en mogelijke bijsturing
  - besluit aanpassing monitoringprogramma (formele omzetting van RL 2014/101);
- Omgeving en ruimte
  - beleidsplan Ruimte Vlaanderen
  - ruimtelijke **instrumentendecreet** / Codex Grond-en Pandenbeleid

- decreet **omgevingsplanning**
- besluit aankoopplicht (VCRO art. 2.4.10)
- decreet harmonisering vergoedingen RO
- Materialen
  - VLAREMA 6
- Bodem
  - wijziging Bodemdecreet
- Overige
  - wijziging VLAREM III - Vlarem-trein
  - actualisering wetgeving polders en wateringen + onbevaarbare waterlopen
  - wijziging decreet landinrichting

6.3 Opvolging dossiers en thema's

De SERV zal in 2017 volgende beleidsinitiatieven van nabij (blijven) opvolgen :

- **Financiering waterbeleid:** consultatietraject gestart op 2/12/2016 (mogelijks eigen insteek verwacht in subwerkgroepen + actieve inbreng verwacht van SERV-secretariaat)
- Steunpunt duurzaam materialenbeheer: SuMMA+
- Transitieprojecten (o.a. duurzaam materialenbeheer)
- Beleidsplanning en milieurapportering (MIRA)

7 Sociale bescherming

Het thema sociale bescherming wordt binnen de SERV behandeld door de commissie Sociale Bescherming (COM_VSB).

De focus van deze Commissie ligt in het bewaken dat de sociale bescherming in Vlaanderen op een efficiënte en billijke wijze wordt uitgebouwd, niet in het minst ingevolge de vooropgezette overheveling van betrokken materies in het kader van de 6e staatshervorming.

In 2017 plant de SERV diverse adviezen en/of rapporten op eigen initiatief in het kader van de kinderbijslag, de Vlaamse Sociale Bescherming en de financiering van de sociale bescherming, naast enkele adviesvragen van de Vlaamse regering.

7.1 Eigen initiatieven

Bijdrage aan horizontale initiatieven

Cf. supra. Het betreft:

- Concretisering SERV-platformtekst 2030 en visie 2050. Voor het thema sociale bescherming gaat het vnl. om het transitiegebied zorg en welzijn.
- De economie en arbeidsmarkt van de toekomst met focus op twee thema's: (1) digitalisering en robotisering en (2) circulaire economie en nieuwe businessmodellen.

Kinderbijslag – groeipakket

Lopend

De SERV zal op eigen initiatief advies uitbrengen over de resultaten van de armoedetoets op het groeipakket, over de uitbetaling van de kinderbijslag door de kinderbijslagfondsen en het governancekader.

Vlaamse Sociale Bescherming

Lopend

De SERV werkt aan een proactief advies na de conceptnota en het advies over het voorontwerp decreet “Vlaamse sociale bescherming”. Bijzondere aandachtspunten zijn de introductie van de persoonsvolgende financiering en de implicaties voor de zorgaanbieders en -initiatieven en voor de tewerkstelling en lonen in de sector, de logica en opbouw van VSB, het inkomensbeleid en de inkomenskoppeling van bijdragen en toelagen.

Financiering sociale bescherming

Lopend

Het SERV secretariaat en de commissie VSB namen in 2016 een start om de financiering van de sociale bescherming vanuit sociaal-economisch oogpunt te bekijken. Dit dossier had een documentair karakter maar werd nog niet afgewerkt. In 2017 wordt de het financieringsluik opgevolgd voor de dossiers VSB, groeipakket en ziekenhuisfinanciering in samenwerking met de commissie BFO.

Tripartite overlegmodel WVG

Lopend

Het Tripartite overlegmodel WVG zal de aanzet geven om de werking van de SERV en de relatie tot de SARWGG en het overlegmodel WVG te bekijken en hierrond een visie te ontwikkelen. Van zodra de overlegstructuur uitgerold wordt, kunnen de voorliggende dossiers op vraag van de sociale partners in de SERV voorbereid worden. Vanaf de opstart van het overlegcomité WVG zal de SERV zijn werkzaamheden ook afstemmen op die van het overlegcomité.

7.2 Adviesvragen

De SERV verwacht in 2017 adviesvragen van de Vlaamse regering over:

- een ontwerpdecreet ‘Groeipakket’ en over de oprichting van de EVA uitbetaling kinderbijslag;
- initiatieven van de Vlaamse regering m.b.t. de uitbouw en concretisering van de Vlaamse sociale bescherming;
- het Tripartite overlegmodel WVG;
- initiatieven van de Vlaamse regering m.b.t. de uitbouw en concretisering van de Opvang en vrije tijd van schoolkinderen.

7.3 Opvolging dossiers en thema's

De SERV zal in 2017 volgende beleidsinitiatieven van nabij (blijven) opvolgen :

- Kinderbijslag
- Vlaamse sociale bescherming
- Buitenschoolse kinderopvang
- De armoedetoetsen
- ...

7.4 VESOC-overleg ea

De sociale partners zullen de voor de SERV belangrijke dossiers inzake sociale bescherming wanneer aangewezen agenderen op de VESOC-werkgroep.

In het verleden verwees de SERV de adviesvragen rond **armoede** voor bespreking door naar de VESOC-Werkgroep. De SERV zal in 2017 de adviesvragen rond het thema armoede eerst laten toelichten en bespreken op de bijeenkomsten van de commissie VSB. De SERV beslist daarna om zelf te adviseren dan wel een verdere verwijzing naar de VESOC-WG te vragen.

8 Begroting en fiscaliteit

In 2017 zijn de belangrijkste initiatieven naar jaarlijkse gewoonte het advies over de begroting 2018 (begin juli 2017) en het Evaluatierapport daarover (begin januari 2018). Daarnaast wordt gewerkt rond overheidsinvesteringen. De mogelijkheden en beperkingen van investeringen buiten balans overheid worden in kaart gebracht voor verschillende beleidsdomeinen. Er wordt tevens gestart met een gedetailleerde analyse van de budgettaire impact van de 6e staatshervorming.

8.1 Eigen initiatieven

Advies en Evaluatierapport over de begroting 2018

Lopend/op te starten

De belangrijkste initiatieven zijn naar jaarlijkse gewoonte het advies over de begroting 2018 (begin juli 2017) en het Evaluatierapport daarover (begin januari 2018, maar opgemaakt in het najaar 2017).

Overheidsinvesteringen: mogelijkheden en beperkingen van investeringen buiten balans overheid

Op te starten

De SERV pleit al meerdere jaren voor een versterking van de overheidsinvesteringen. Een belangrijk element in de discussie is de vereiste van het geldende stelsel van rekeningen (ESR 2010) om het gehele overheidsengagement onmiddellijk en integraal in de overheidsrekeningen te verwerken, ook al wordt deze investering gedurende vele jaren afbetaald.

In het volgende Evaluatierapport van de begroting (januari 2017) wordt een overzicht gemaakt van de theoretische mogelijkheden om conform het ESR 2010 investeringen buiten de balans

van de overheid te houden, zodat enkel de betalingen gespreid in de tijd in de jaarlijkse begrotingen dienen opgenomen. In een volgende stap wil de SERV dit theoretische kader invullen vanuit een praktijkvisie door voor verschillende beleidsdomeinen te kijken naar zowel de potentiële relevantie als de beperkingen of hinderpalen voor de investeringsmechanismen beschreven in het Evaluatierapport.

De SERV plant over deze thematiek wellicht ook een SERV-academie.

6de Staatshervorming: impact op Vlaamse overheidsfinanciën

Op te starten

De 6de Staatshervorming is vandaag op details na volledig in uitvoering, en niemand betwist dat de budgettaire impact daarvan ook voor Vlaanderen aanzienlijk is.

Voorgesteld wordt om in de loop van 2017 te starten met een gedetailleerde analyse van de budgettaire impact van deze staatshervorming. Evidente aandachtspunten zijn een vergelijking van de evolutie ontvangsten met en zonder deze staatshervorming, en een analyse van de besparingen ingebouwd in deze staatshervorming.

Het rapport wordt voorbereid in 2017, maar zal gegeven de workload slechts in de loop van 2018 gepubliceerd worden.

8.2 Adviesvragen

De adviesvragen over overheidsfinanciën inclusief fiscaliteit en verwante thema's worden door deze commissie behandeld.

8.3 VESOC-overleg ea

De sociale partners zullen de voor de SERV belangrijke dossiers inzake begroting en fiscaliteit wanneer aangewezen agenderen op de VESOC-werkgroep.

9 Internationaal

De Internationale werking van de SERV wordt gecoördineerd door de stuurgroep internationaal (SG_INT).

In 2017 wil de SERV o.a. bekijken hoe de voorbereiding en opvolging van het Europees Semester, de transparante informatieverstrekking daarover en de betrokkenheid van de sociale partners daarbij kunnen worden versterkt. Er wordt ook verder samengewerkt met o.a. de FOD WASO rond de 100ste verjaardag van de IAO in 2019, de SER-Nederland en de andere regionale sociaal-economische raden in België.

Vlaanderen-Europa

Op te starten

De afgelopen jaren heeft de Europese Commissie ingezet op een **versterkte dialoog** met de lidstaten (voor België met inbegrip van de deelstaten, sociale partners, Vlaams Parlement), maar de structurele link tussen de Europese en de Vlaamse beleidscycli ontbreekt nog grotendeels kan evenwel nog heel wat verbeterd worden. De SERV wil daarom, inhakend op

de lopende initiatieven terzake binnen de Vlaamse overheid, bekijken hoe de voorbereiding en opvolging van het Europees Semester, de transparante informatieverstrekking daarover en de betrokkenheid van de sociale partners daarbij kan worden versterkt. De Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering bij de Europese Unie is één van de belangrijke aanspreekpunten. Het SERV-secretariaat zal een contact organiseren om te bekijken hoe de samenwerking met de sociale partners kan worden gestructureerd.

Europese Unie

- De SERV is partner in 2 ESF Transnationale Netwerk “Werkgelegenheid” en “Partnerschappen”. De inbreng richt zich vooral op de betrokkenheid van sociale partners en op het sociaal overleg.
- De SERV volgt de Europese oproepen tot samenwerking op. De SERV kan bijvoorbeeld ingaan op de TAIEX oproepen van de EU-Commissie. TAIEX doet beroep op experts voor korte seminars, workshops en studiereizen met als partners de landen van het oostelijk en het mediterrane nabuurschap.
- Oostelijk nabuurschap: de SERV is lid van de special werkgroep “overleg” in het kader van het Eastern Civil Society Netwerk.

IAO

- Eén van de nieuwe Vlaamse IAO-projecten gaat over waardig werk in de zorgeconomie en richt zich op de plaats van vrouwen in deze sector. Het is nog niet duidelijk of en hoe de SERV zal worden betrokken.
- In 2019 zal de IAO zijn 100ste verjaardag vieren. De FOD WASO regelt de Belgische betrokkenheid en inzet en werkt daarbij ook samen met de sociaal-economische raden van de gewesten. In 2017 worde deze samenwerking voortgezet.

Overige

- De samenwerking met de SER-Nederland wordt verdergezet. In februari zal er hierover een overleg tussen de beide voorzitters plaatsvinden.
- Contacten met andere regionale sociaal-economische raden worden verder uitgebouwd.

Deel 2: Stichting Innovatie & Arbeid

De Stichting Innovatie & Arbeid maakt deel uit van de SERV en voert onderzoek uit in opdracht van en voor de Vlaamse sociale partners. De Stichting Innovatie & Arbeid werkt rond drie thematische clusters:

- Arbeidsmarkt en innovatie in ondernemingen en organisaties
- Werkbaar werk en langere loopbanen
- Ondernemerschap, economie en innovatiebeleid

De Stichting vertrekt in haar onderzoek vanuit een praktijkgerichte benadering en werkt complementair aan het beleidsgericht onderzoek dat elders wordt uitgevoerd. De Stichting hecht veel belang aan de valorisatie van haar onderzoek. Deze valorisatie bestaat uit het toeleveren van informatie relevant voor het SERV-overleg en uit het verspreiden van de onderzoeksresultaten via de partners op het veld om zo bij te dragen tot concrete resultaten en toepassingen in de ondernemingen en organisaties en sectoren.

1. Onderzoek m.b.t. de arbeidsmarkt en innovatie in ondernemingen en organisaties

Onderzoek rond uitzendarbeid

Timing: februari 2016 – april 2017

Tien jaar geleden bracht de Stichting het uitzendwerk in de Vlaamse industrie en dienstensectoren in kaart. Sindsdien zijn er met betrekking tot uitzendwerk een aantal belangrijke veranderingen doorgevoerd: het wettelijk kader is grondig aangepast, waardoor onder meer rekrutering een geldig motief is geworden en de ‘beschotten’ tussen uitzendactiviteiten en andere activiteiten in de private arbeidsbemiddeling (zoals rekrutering & selectie) zijn opgeheven. Daarnaast zijn er een aantal maatschappelijke evoluties die het werkveld van de uitzendsector beïnvloeden: een verdere verschuiving van industrie naar diensten, toegenomen vraag naar competenties, een veranderende vraag naar flexibiliteit. Verder blijkt dat uitzendwerk in Vlaanderen de laatste jaren niet meer toeneemt.

In het onderzoek wil de Stichting een antwoord bieden op de volgende vragen:

- Wat is de plaats van uitzendarbeid in een dienstgerichte economie en arbeidsmarkt? Op welke manier wordt uitzendarbeid in de huidige maatschappelijke en economische context ingezet?
- Waarom maken ondernemingen al dan niet gebruik van uitzendarbeid? Wat zijn de voornaamste motieven voor de gebruikers? Welke verschuivingen zien we hier?
- Op welke wijze worden uitzendkrachten vandaag ingezet? Hoe gaat men om met de gevraagde competenties van werknemers? Wat is de intensiteit van de inzet? Welke rol speelt of kan uitzendarbeid spelen t.a.v. de verschillende doelgroepen op de arbeidsmarkt? Welke aanpak is er t.a.v. doorstroom van uitzendarbeid naar vaste tewerkstelling?
- Wat is de plaats van uitzendwerk en –kantoren in de vraag en het aanbod van rekrutering & selectie? Hoe is het aanbod van de uitzendkantoren geëvolueerd? Hoe hebben de uitzendkantoren zich georganiseerd om op de nieuwe uitdagingen een antwoord te kunnen bieden?

- Wat zijn de effecten van het eenheidsstatuut op uitzendarbeid en op de periode waarin mensen in het statuut uitzendarbeid blijven?

Dit onderzoek bestaat uit een kwalitatieve ronde in de uitzendsector (sociale partners, bedrijven, sectorfederatie) die in 2015 werd opgestart en uit een telefonische enquête bij ondernemingen en organisaties in Vlaanderen, afgenomen in 2016 (2.028 afgewerkte interviews). De publicatie van het eindrapport is voorzien voor april 2017.

Onderzoek opgevolgd door de expertengroep uitzendarbeid

Leercultuur en leertrajecten in ondernemingen en organisaties

Timing: mei 2016 – mei 2017

In dit onderzoek brengen we de leervormen en leercultuur in een aantal ondernemingen en organisaties in kaart, waarbij we kijken naar de leercultuur en leertrajecten voor alle medewerkers met bijzondere aandacht voor de kortgeschoolden. Waar relevant wordt ook de samenwerking met externe onderwijs- en vormingsactoren (volwassenenonderwijs, VDAB, Syntra, private opleidingsverstrekkers) bekeken.

Met het veldwerk van dit onderzoek werd in november 2016 gestart. De publicatie van het eindrapport is voorzien voor mei 2017.

Onderzoek opgevolgd door de SERV-commissie Onderwijs

IOA-enquête 2017

Timing: april 2017 – december 2018

In 2017 zal de zevende editie van de IOA (Innovatie, Organisatie en inzet van Arbeid)-enquête worden opgestart en uitgevoerd. Hiermee zorgt de Stichting voor een kwantitatief onderbouwd zicht op de toepassing van nieuwe innovatie-, organisatie- en arbeidsconcepten in ondernemingen en organisaties. We houden hiervoor een telefonische bevraging bij een representatief staal van ondernemingen en organisaties uit Vlaanderen en (Nederlandstalig) Brussel. Naast de monitorfunctie voor het Pact 2020 (de ICO 2020 oftewel de indicator competentiegerichte ondernemingen en organisaties, en het innovatiecijfer) is er ruimte om enkele andere thema's op te nemen. Hierbij wordt bijvoorbeeld gedacht aan de thema's flexibiliteit, digitalisering en/of circulaire economie. De concrete invulling van de vragenlijst krijgt vorm in overleg met de IOA-expertengroep en de betrokken SERV-commissies.

Onderzoek opgevolgd door de IOA-expertengroep en voor specifieke thema's door de SERV-commissie Arbeidsmarkt en de SERV-commissie Economie

Circulaire economie, jobs en competenties

Timing: juni 2017 – april 2018

Circulaire economie wint aan belang. Een model waarin weinig of geen afval meer bestaat maar vooral met een kringloop van grondstoffen wordt gewerkt, is goed voor het milieu en goed voor ondernemingen en organisaties. De vraag is hoe bedrijven kunnen innoveren en processen en modellen aanpassen en wat het effect is op jobs en verwachte competenties. De circulaire economie is nog in een 'take-off'-fase in Vlaanderen. OVAM bestudeerde in de *Quickscan jobpotentieel van de circulaire economie* (2016) al een aantal clusters. De verwachting is dat bestaande jobs langsheen de waardeketen van de bedrijven anders ingevuld worden en dat er

andere skills nodig zullen zijn. Zo verwacht men een impact voor alle medewerkers: managers, ontwerpers en medewerkers uit de financiële en juridische dienst, aankoop- en verkoopdienst, de productie, het onderhoud en de technische ondersteuning en de logistieke dienst.

De Stichting wil nog meer zicht krijgen op de (wijzigingen in) jobs en verwachte competenties binnen de circulaire economie, en meer specifiek kijken naar de samenwerkingsverbanden en waardeketens die op een regionaal of lokaal niveau ontstaan tussen ondernemingen en organisaties onderling en op de wijze waarop andere actoren zoals de arbeidsbemiddeling en onderwijsverstrekkers hier op inspelen. Het onderzoek wordt in de loop van 2017 nog verder afgebakend en geconcretiseerd.

Het onderzoek wordt opgevolgd door een aparte expertengroep en er wordt terugkoppeling voorzien naar de SERV-commissies Arbeidsmarkt of Onderwijs, Economie, Energie en Omgevingsbeleid

2. Onderzoek naar werkbaar werk en langere loopbanen

Analyses en rapportering werkbaarheidsmeting 2016, werknemers en zelfstandige ondernemers

In 2016 heeft de Stichting Innovatie & Arbeid een nieuwe meting uitgevoerd van de werkbaarheidsmonitor. Via een schriftelijke enquête werden 30.000 werknemers en 10.000 zelfstandige ondernemers over hun werkbaarheid bevraagd. In januari wordt een persmoment voorzien i.f.v. communicatie van de resultaten van de werknemersbevraging. Op basis van de meting 2016 worden volgende rapporten/activiteiten gepland voor 2006:

- Basisrapport werknemers
- Rapport 'Wat maakt werk werkbaar voor werknemers en zelfstandige ondernemers?'
- Sectorrapporten werknemers:
  - Metaal
  - Bouw
  - Voeding
  - Chemie
  - Handel (met deeldossier groothandel en detailhandel)
  - Zakelijke dienstverlening
  - Transport
  - Post- en telecommunicatie
  - Financiële sector
  - Openbaar bestuur (met deeldossier politie en defensie)
  - Gezondheids- en welzijnszorg (met deeldossier ziekenhuizen, rusthuizen, jeugdbijstand/gehandicaptenzorg/welzijnswerk, gezins- en bejaardenhulp)
  - Onderwijs
  - Dienstenschequesector
- Sectorrapporten zelfstandige ondernemers:
  - Handel
  - Bouw
  - Vrije beroepen
  - Intellectuele diensten

- Leermogelijkheden van werknemers – retrospectieve 2004 – 2016
- Werkbaar werk voor werknemers in micro-ondernemingen, kmo's en grote ondernemingen
- Rapport 'Haalbaarheid om tot het pensioen door te werken' (werknemers en zelfstandige ondernemers)

In de loop van het werkjaar zal vanuit het werkbaarheidsteam ook support verleend worden aan de clusters 'arbeidsmarkt en innovatie in ondernemingen en organisaties' en 'ondernemerschap, economie en innovatiebeleid'. Twee publicaties zijn in dit verband gepland:

- Rapport 'werkbaarheid en Het Nieuwe Werken'
- Rapport 'werkbaar werk bij zelfstandigen zonder personeel'

De rapporten worden voorgelegd aan de SERV-commissie Arbeidsmarkt

3. Onderzoek m.b.t. ondernemerschap, economie en innovatiebeleid

Kennisdiffusie en innovatie in Zorg en Welzijn

Timing: april 2016 – februari 2017

Uit eerdere onderzoeken van de Stichting bleek dat kmo's vaak moeilijk nieuwe ontwikkelingen en innovatieve toepassingen implementeren. In 2015 is kennisdiffusie en innovatie in kmo's in kaart gebracht voor de profit sector, met name hoe dit proces van kennisdiffusie en innovatieverspreiding in het Vlaamse bedrijfsleven verloopt en wat de randvoorwaarden, drempels en hefboomen zijn.

In een nieuw onderzoek brengt de Stichting in kaart hoe het proces van kennisdiffusie en innovatieverspreiding bij organisaties en ondernemingen in Zorg en Welzijn verloopt. Het onderzoek gaat na welke hefboomen en drempels er zijn, hoe open innovatie ondersteund wordt en hoe medewerkers, gebruikers en andere stakeholders betrokken worden. Er wordt gewerkt met inspirerende voorbeelden (organisaties en ondernemingen met een innovatieve aanpak) in de ouderenzorg, het zorg- en ondersteuningsaanbod voor personen met een handicap en de thuiszorg.

De publicatie van het onderzoeksrapport is voorzien in februari 2017.

Onderzoek opgevolgd door de expertengroep Zorg en Welzijn

Valorisatieproject duurzaam bouwen in Zorg en Welzijn

Timing: maart 2017- december 2017

Verder bouwend op vorige onderzoeken m.b.t. innovatiebeleid en duurzaam bouwen ('Open innovatie in de bouw') en innovatief en duurzaam aanbesteden, zal de Stichting een kort valorisatieproject uitwerken op maat van de sectoren Welzijn en Zorg. Het project brengt een aantal inspirerende voorbeelden van 'energiebesparende' samenwerkingsmodellen in bouwprojecten in de zorg- en welzijnssector in kaart. Uit deze voorbeelden kunnen dan een aantal algemene aandachtspunten en suggesties van aanpak worden gedistilleerd.

Onderzoek opgevolgd door een aparte expertengroep

Onderzoek rond freelancers in Vlaanderen

Timing: april 2016 – mei 2017

Het aantal freelancers zit in de lift, zowel in het buitenland als in België en Vlaanderen. Het gaat om zelfstandigen zonder personeel, die als dienstverstreker actief zijn binnen ondernemingen. In dit onderzoek wordt voor het eerst nagegaan in welke mate en in welke vormen freelance ondernemen vandaag in Vlaanderen voorkomt en welke evoluties zich aftekenen. Daarbij wordt een diepgaander inzicht in de positie van freelancers op de Vlaamse arbeidsmarkt nagestreefd.

Het onderzoek omvat een inventarisatie van beschikbare bevindingen over de specificiteit van freelance werk in Vlaamse context. Het is gebaseerd op een literatuurstudie en interviews met bevoorrechte getuigen uit de Vlaamse freelancewereld. Er worden aan het onderzoek ook actuele gegevens met betrekking tot freelancers/zzp'ers toegevoegd, die op basis van de werkbaarheidsmonitor en van de enquête naar uitzendarbeid werden verkregen.

De publicatie van het onderzoeksrapport is voorzien voor maart 2017.

Onderzoek opgevolgd door de SERV-commissie Arbeidsmarkt

Onderzoek naar 'kleine reuzen' (small giants) in Vlaanderen

Timing: juni 2017 – juni 2018

Kleine reuzen (*small giants*, Burlingham) zijn bedrijven wiens strategie er niet op gericht is om zo snel mogelijk te groeien en de grootste te zijn, maar wel om bewust groots te zijn in wat ze doen. Kwaliteit op de werkvloer, kwaliteitsrelaties met cliënteel en leveranciers, kwaliteitswaarden voor de stakeholders. Daar waar snelgroeiende bedrijven onder de benaming 'gazellen' zich in het oog van de beleidsfocus bevinden, als 'stars of today's economy', blijven de kleine reuzen doorgaans meer onder de radar. Met dit onderzoek willen we in kaart brengen hoe deze bedrijfsstrategie zich concretiseert in Vlaanderen, en wat het profiel en de organisatiekenmerken zijn van deze kleine reuzen. Dit aan de hand van een reeks casestudies. We gaan ook na op welke vlakken deze bevindingen kunnen gelegd worden naast de organisatiekenmerken van Gazellen uit eerder onderzoek van de Stichting Innovatie & Arbeid.

Onderzoek opgevolgd door een aparte expertengroep

Factsheet ondernemerschap en werknemerschap

Timing: april - juni 2017

De Stichting zal werk maken van de opmaak van een 'factsheet ondernemerschap' en een 'factsheet werknemerschap' waarin relevante cijfers over de staat van het ondernemerschap en werknemerschap in Vlaanderen worden samengebracht. Het is de bedoeling de factsheets op periodieke basis – bv. jaarlijks - naar buiten te brengen.

Onderzoek opgevolgd door de SERV commissies Economie en Arbeidsmarkt

Onderzoek rond zelfstandig ondernemerschap voor personen met een arbeidshandicap

Timing: juni 2017 - juni 2018

De Stichting wil in 2017 werk maken van een kwantitatieve bevraging van personen met een arbeidshandicap, die als ondernemer aan de slag willen gaan of zijn (geweest) en voor ondersteuning of begeleiding bij de Vlaamse overheid hebben aangeklopt.

Voor personen met een arbeidshandicap kan ondernemerschap immers kansen bieden om werk en een werkomgeving op maat te creëren. De drempels om als persoon met een arbeidshandicap als ondernemer aan de slag te gaan, of om als ondernemer met een arbeidshandicap aan de slag te blijven, zijn evenwel groot. Vandaag is de kennis over deze drempels – in Vlaanderen - veeleer beperkt. Ook over de ervaringen met het ondersteuningsaanbod weten we weinig. Er zijn wel een aantal (kwalitatieve) inzichten beschikbaar uit literatuur, diepte-interviews en ervaringen van professionals waarop kan worden verder gebouwd.

Respondenten

1. de personen die een aanvraag hebben gedaan voor een Vlaamse ondersteuningspremie voor zelfstandigen (en ev. andere bijzondere ondersteunende maatregel)
2. en personen die bij GTB een beroep doen op begeleiding in functie van het opstarten van een zelfstandige activiteit of het aan de slag blijven als zelfstandige na het verwerven van een handicap of chronische aandoening.

Doelstelling onderzoek

1. We willen inzicht krijgen in het profiel van deze groep (persoonskenmerken, werk/leefsituatie en recente loopbaangeschiedenis), de tevredenheid over de werk/leefsituatie, de motieven om ondernemer te willen zijn (of blijven) en de aard van de gevraagde/verkregen ondersteuning en begeleiding. Hiervoor doen we ook een beroep op administratieve data.
2. We bevragen de ervaringen van de respondenten m.b.t. de aangevraagde of verkregen ondersteuning en begeleiding en hun suggesties m.b.t. het ondersteunings- en begeleidingsaanbod dat de overheid en andere partners bieden.
3. We peilen bij de respondenten naar hun ervaringen als ondernemer en hun toekomstverwachtingen.

Dit onderzoek verloopt in samenwerking met het departement Werk en Sociale Economie, VDAB, GTB en het Agentschap Innoveren & Ondernemen.

Onderzoek opgevolgd door een aparte expertengroep

4. Valorisatie-activiteiten

De Stichting Innovatie & Arbeid hecht veel belang aan een brede valorisatie van haar onderzoek. Het onderzoek wordt immers opgezet om tot concrete resultaten en toepassingen in het bedrijfsleven en op de werkvloer te kunnen bijdragen. De onderzoeksresultaten worden op een zo ruim mogelijke en praktische wijze ten dienste gesteld van sociale partners en andere belanghebbenden.

Organisaties (bedrijven, vakbonden, beroeps- en sectororganisaties, onderwijsinstellingen, e.a.) kunnen een beroep doen op de Stichting Innovatie & Arbeid ter ondersteuning van vormingssessies, cursussen, studiedagen, infovergaderingen, seminaries,... Die ondersteuning kan verschillende vormen aannemen: informatie verstrekken, input leveren voor een vormingsprogramma (actueel onderzoeksmateriaal ter beschikking stellen, inhoudelijk ondersteunen van vormingswerkers en/of kaders) of het geven van uiteenzettingen of workshops.

Vormingsmateriaal is beschikbaar op de website van de Stichting: www.serv.be/stia/vorming.

Toolkit www.werkbaarwerk.be en andere valorisatie werkbaar werk

In 2013 werd de Toolkit www.werkbaarwerk.be gelanceerd. De toolkit is een portaalwebsite waarop handvaten worden aangereikt om op sectoraal en organisatieniveau concreet met werkbaar werk aan de slag te gaan. Ook worden de data van de werkbaarheidsmonitor ter beschikking gesteld via een interactieve tool. De site wordt op regelmatige basis aangevuld met nieuw materiaal (nieuwe publicaties, nieuwe tools of praktijken).

In het najaar van 2016 werden de cijfers van de meting 2016 voor zelfstandige ondernemers aan de interactieve datatool op de website toegevoegd en werden ook de nodige pagina's in de site op basis van de nieuwe cijfers gewijzigd.

- In 2017 worden een aantal nieuwe tools en praktijken toegevoegd. We vullen ook de tools gericht op de zelfstandige ondernemers verder aan.
- Zodra de resultaten van de werkbaarheidsmeting 2016 beschikbaar zijn, wordt het cijfermateriaal op de toolkit geactualiseerd en worden de bestaande teksten aangepast (eind januari 2017).
- Via een Z-card zullen we de Toolkit www.werkbaarwerk.be promoten. De Z-card focussen op hoe men kan werken aan werkbaar werk, zowel voor werknemers als voor zelfstandige ondernemers. De Z-card is ook in de vorm van een placemat beschikbaar.
- Via infographics maken we de belangrijkste elementen uit een rapport overzichtelijk en toegankelijk beschikbaar. In de loop van 2017 maken we infographics voor sectoren en beroepen.
- Op vraag van derden en sociale partners worden regelmatig gegevens op maat, op basis van de werkbaarheidsmonitor, aangeleverd. Gezien vanaf het najaar 2016 de gegevens van de nieuwe meting beschikbaar zijn, houden we rekening met een verhoogde vraag van derden naar geactualiseerde cijfers rond specifieke topics in 2017.
- In 2017 biedt de Stichting opnieuw verschillende vormen over werkbaarheid aan op basis van vragen van sociale partners en derden (opleidingen vakbondsafgevaardigden en/of secretarissen, preventieadviseurs, HR-managers, opleidingsverantwoordelijken, kmo's, sectorfondsen, sectorconsulenten, docenten/studenten van universiteiten en hogescholen).

Ronde van de sociale partners

Naar aanleiding van de vernieuwde werking organiseerde de Stichting Innovatie & Arbeid in 2015 een ronde bij de sociale partners. Enerzijds werd hierbij gepeild naar vragen en verwachtingen van de sociale partners. Anderzijds werden de mogelijkheden tot samenwerking vanuit de Stichting toegelicht. In de toekomst zal de Stichting nog meer aandacht besteden aan

het op maat uitleggen hoe het beschikbare materiaal kan ingezet worden in vorming en training. In samenspraak met de gesprekspartners wordt aan een brede invulling van het begrip valorisatie gewerkt.

In 2017 zullen we opnieuw een ronde organiseren bij de werkgeversorganisaties.

Op 17 mei 2016 werd een StIA-‘zuurstofdag’ georganiseerd voor 45 vormingswerkers van alle vakbonden. Hierbij kwamen alle recente onderzoeksprojecten van de Stichting aan bod. Dit initiatief wordt herhaald in 2017.

Valorisatie rond diverse onderzoeksthema's

Ongeveer 80% van de valorisatie-activiteiten van de Stichting heeft een directe link met onderzoek dat loopt of net werd afgerond. Ongeveer 20% van de activiteiten is gebaseerd op bestaand materiaal van de Stichting (vooral simulatiespelen en ‘ready to go’-vormingsmateriaal).

In 2017 zijn de vormingsdeskundigen en onderzoekers van de Stichting beschikbaar voor valorisatieactiviteiten. Een aantal onderzoeksprojecten lopen in 2017 af en zullen dus aanleiding geven tot allerlei valorisatieactiviteiten op maat van de betrokken partners.

In samenwerking met SST (werkgeversorganisatie sociale werkplaatsen) begeleidt de Stichting Innovatie & Arbeid een onderzoeksproject van studenten personeelswerk van de AP Hogeschool in Antwerpen. In 2017 focust het onderzoek op het profiel van de begeleider in een sociale werkplaats. De resultaten van het onderzoeksproject worden voorgelegd aan de commissie Sociale Economie bij de SERV.

Deel 3: Commissie Diversiteit

Situering

De Commissie Diversiteit bij de SERV behandelt de evenredige vertegenwoordiging van kansengroepen in het sociaal-economische leven. De sociale partners formuleren er samen met het Gebruikersoverleg Handicap en Arbeid en het Minderhedenforum adviezen over evenredige arbeidsdeelname, diversiteit en gelijke behandeling.

Dit werkprogramma van de Commissie Diversiteit bevat een overzicht van de te verwachten adviezen op vraag en de geplande adviezen op eigen initiatief. De commissie voorziet ook enige ad hoc ruimte om met een advies op eigen initiatief in te kunnen spelen op de actualiteit.

Bij relevante adviesvragen die binnen de commissie Arbeidsmarkt van de SERV worden behandeld kunnen insteken vanuit de Commissie Diversiteit worden voorzien.

De Commissie Diversiteit wenst ook de nodige aandacht te besteden aan de opvolging van de eigen adviezen. Tot slot bevat het werkprogramma een lijst van belangrijke op te volgen thema's.

Adviezen op eigen initiatief

- **Vrouwen met een migratieachtergrond op de Vlaamse arbeidsmarkt** (in navolging van de ronde tafel). De ronde tafel van van juni 2014 was een eerste aanzet om dit omvattende thema aan te pakken. De focus ligt op de gehele groep van vrouwen van allochtone afkomst, rekening houdende met de diversiteit binnen deze groep. We trachten om inhoudelijk enerzijds een aantal krijtlijnen uit te tekenen voor een algemene visie van beleid naar deze groep en anderzijds op basis van een uitgebreide probleemanalyse te komen tot een aantal concrete aanbevelingen. Een belangrijk instrument hierbij kan de VIONA-Leerstool Migratie, integratie en arbeidsmarkt zijn. Die bekijkt determinanten van arbeidsparticipatie en werkzaamheid van personen met een migratie-achtergrond, met specifieke aandacht voor inburgeringstrajecten van nieuwkomers en de latende vrouwelijke arbeidsreserve. Het thema 'ondernemerschap bij vrouwen met een migratieachtergrond' kan ook meegenomen worden in dit advies.
- **Advies vluchtelingen.** Dit is een opvolging van het advies vluchtelingen van mei 2016. De filosofie achter het actieplan van de VDAB is goed, maar het dringt - zowel bij de doelgroep als bij de organisaties- niet genoeg door. Als eerste stap zal er in het voorjaar van 2017 een SERV-academie georganiseerd worden (gezamenlijk initiatief van de commissie arbeidsmarkt en commissie diversiteit) rond vluchtelingen en werk. Ook voor dit advies kan de VIONA-Leerstool migratie belangrijke input leveren.
- **Stand van zaken in uitvoering VN-verdrag** (kort briefadvies). Hoe ver staan we in verband met de aanbevelingen voor België, in ons geval voor Vlaanderen en met betrekking tot de arbeidsmarkt, vanuit het VN-comité (Genève)? Wat is reeds gerealiseerd? Deze aanbevelingen zijn geformuleerd door het VN-Comité in Genève naar aanleiding van een aantal bezorgdheden die naar boven kwamen uit het rapport dat werd ingediend door de Belgische overheid in juli 2011. Dit verslag werd besproken op 18 en 19 september 2014. We zijn in 2017 drie jaar na een eerste bespreking van het overheidsrapport en het volgende verslag moet ingediend worden tegen 2 augustus 2019. De aanbevelingen waarrond we willen werken gaan over drie thema's die direct te maken hebben met werk en

werkgelegenheid. Aandachtspunten zijn: vrouwen met een handicap (artikel 6.), maatregelen voor alle personen met een handicap op de arbeidsmarkt (art. 27) en monitoring van de plaats van personen met een handicap op de arbeidsmarkt (art.31). De bedoeling is om te werken in drie stappen: Wat betekenen de aanbevelingen op de Vlaamse arbeidsmarkt? Kunnen we een link maken met de actielijst arbeidshandicap, en de daarin beschreven maatregelen? Kunnen we vanuit de vaststellingen een kort advies formuleren naar de Vlaamse regering?

- **Actualisering van het advies van 2008 over tewerkstelling van PmAH bij lokale (en provinciale) overheden.** Het is de bedoeling om het advies van 2008 opnieuw bij de hand te nemen en naast de cijfers van 2016 te leggen. Hoe ver staan we? evolueren we in de goede richting? Er zijn gemeenten die het goed doen maar er zijn er ook die het heel wat minder goed doen. Over dit thema werden ook al vragen gesteld in de commissie bestuurszaken, binnenlands bestuur, inburgering en stedenbeleid van het Vlaams parlement (04/10/2016). Deze actualisering biedt ook de mogelijkheid om het advies uit te breiden naar personen met een migratieachtergrond. Er wordt ook gemonitord op basis van origine.
- **Actielijst personen met een migratieachtergrond.** De ‘actielijst allochtonen’ dateert van februari 2011. Een actualisering van het advies biedt de kans om een aantal thema’s (opnieuw) op te pikken en op de politieke agenda te zetten. Het VIONA-onderzoek rond kritische succesfactoren in het activeringsbeleid naar mensen met een vreemde herkomst, de socio-economische monitor arbeidsmarkt en origine (nieuw rapport in 2017) kunnen hierbij belangrijke instrumenten zijn.

Adviezen op vraag

- Gelijkekansen- en diversiteitsplan van de Vlaamse overheid 2017 en Actieplan discriminatie van de Vlaamse overheid
- Decreetwijziging decreet gelijkekansen- en gelijkebehandelingsdecreet.

Op te volgen thema’s met, waar relevant, insteken bij adviezen van de commissie arbeidsmarkt en commissie onderwijs

Bij relevante adviesvragen binnen de commissie arbeidsmarkt en/of de commissie onderwijs kan er een insteek worden voorzien vanuit de Commissie Diversiteit. Onder meer volgende thema’s zijn daarbij relevant:

- Tijdelijke werkervaring
- EVC-beleid
- Duaal leren & actieplan ‘samen tegen schooluitval’
- Gelijke onderwijskansen
- Het plan geletterdheid
- EAD-beleid in enge en ruime zin
- Opvolging uitrol collectief maatwerk en ontwikkeling individueel maatwerk
- Gespecialiseerde dienstverlening
- Economische migratie
- Uitrol akkoord vorming en opleiding
- ...

Opvolging adviezen en overleg

- Opvolging van het geactualiseerd ABAD en de bemerkingen en vragen die hieromtrent geformuleerd werden vanuit de commissie aan het kabinet.

- Engagementsverklaring bij advies ‘actielijst arbeidsbeperking 2020’: De opvolging zal geagendeerd worden op de VESOC-werkgroep, aangezien zowel de sociale partners als de beleidsdomeinen zijn hier aanwezig. Daarnaast zullen we bij elke adviesvraag en advies op eigen initiatief nagaan of huidige situatie en aanbevelingen stroken met de engagementsverklaring. De engagementsverklaring moet een werkdocument zijn, dat we op het einde van 2017 kunnen evalueren.
- (Her)activering van PmAH: In navolging van het advies over inactiviteitsvallen en het advies ‘personen met psychische problemen op de arbeidsmarkt’. We starten in het najaar van 2017 met een ronde tafel met de dienstverleners om te bekijken welke drempels er zijn. Ook het VIONA-onderzoek ‘activering uit arbeidsongeschiktheid’ kan hierbij een belangrijk instrument zijn. Later kan er aan de hand van de actielijst arbeidsbeperking bekeken worden of er een actualisering mogelijk is van een aantal acties m.b.t. dit onderwerp.
- Onderzoek Stichting Innovatie & Arbeid naar ondernemerschap voor personen met een arbeidshandicap. De opstart is voorzien voor juli 2016. Dit wordt opgevolgd door een expertengroep Een kort advies over de actualisering van het ABAD (afhankelijk van de reactie op de vragen die hieromtrent gesteld werden aan het kabinet). (vraag aan Ellen)

Op te volgen thema's

- Evenredige arbeidsdeelname in het onderwijs (bij onderwijzend, technisch en omkaderingspersoneel)
- Discriminatie op de arbeidsmarkt (op vraag van klanten, op de werkvloer, ...): met focus op een tweesporenbeleid van stimulering (preventie, sensibilisering, ...) en handhaving (efficiënte controles, kordaat optreden bij manifeste overtredingen, ...)
- Loopbaanbeleid voor kansengroepen: met oog voor ontwikkelen van horizontale en verticale loopbanen
- Diversiteit in overheidsopdrachten
- Neutraliteit in handelen
- Redelijke aanpassingen: goede praktijken en praktische uitwerking van redelijke aanpassingen in werksituaties; preventie ervan door focus op design for all.
- Bereik kansengroepen in tewerkstellingsmaatregelen en loopbaanbeleid (o.a. de voorziene halfjaarlijkse rapportering door het departement WSE)
- Monitoring en definities kansengroepen
- Loopbaanbeleid voor nieuwkomers
- Ondernemerschap bij kansengroepen
- Taalbeleid
- Competentiebeleid
- Aansluiting inburgering/arbeidsmarkt
- Inburgering en integratiebeleid
- Inhoudelijk kader sectorconvenants
- Werkbaar werk bij werknemers met een arbeidshandicap
- ...

Deel 4: Commissie Sociale Economie

Situering

In dit werkprogramma van de Commissie Sociale Economie dat op 15 september 2016 goedgekeurd werd, staan de thema's opgelijst die onderwerp uitmaken van *overleg in de periode september 2016 t.e.m. juni 2017*.

Dit werkprogramma heeft een rollend karakter, wat wil zeggen dat:

- overlegthema's kunnen worden toegevoegd of uitgesteld in functie van de dynamiek van het beleidsproces - en dus de nood aan of vraag naar overleg over beleidsthema's die op een gegeven moment de beleidsagenda zouden kunnen domineren;
- het tevens mogelijk is dat thema's doorheen het werkjaar worden opgesplitst;
- de Commissie Sociale Economie op ad hoc basis zou kunnen samenwerken met de (Commissie Arbeidsmarkt van de) SERV met het oog op advisering.

Overlegthema's

- **Nieuwe Europese richtlijn inzake overheidsopdrachten:**
  - Informatiesessie met experts op donderdag 16 februari 2017.
- Overlegvergadering met **kabinet Werk**: donderdag 16 februari 2017
  - Alle relevante overlegthema's (o.a. continuüm tussen sociale- en reguliere economie, afstemming tussen beleidsdomeinen werk en welzijn/stand van zaken w²)
- **Arbeidszorg:**
  - Overleg met bevoegde kabinetten (Werk, Sociale Economie, WVG)
  - Informatiesessie met de VDAB (TAZ-bis)
  - Eventueel uitwerking standpuntbepaling.
- Opvolging **Maatwerk**
  - Principe-akkoord 'hernieuwd maatwerk bij collectieve inschakeling' & Maatwerkbesluit - bis
  - Uitwerking individueel maatwerk
- **SINE**: Opvolging ontwikkeling van het SINE-dossier.
- Visienota uitwerken
- Coöperatieve ontwikkeling in Vlaanderen

Bijlage: Taken en opdrachten van de SERV

De SERV functioneert volgens het SERV-decreet als **SAR** voor de beleidsdomeinen en beleidsvelden:

- “Diensten Algemeen Regeringsbeleid” (DAR),
- “Werk en Sociale Economie” (WSE),
- het beleidsveld Economie binnen het beleidsdomein “Economie, Wetenschap en Innovatie” (EWI),
- het beleidsveld Energie (sociaaleconomische dimensie) binnen het beleidsdomein “Leefmilieu, Natuur en Energie” (LNE)

Voor het beleidsdomein “Financiën en Begroting” is de SERV geen SAR, maar is de advisering over het begrotingsbeleid van de Vlaamse gemeenschap een expliciete **decretale opdracht** van de SERV.

Vanuit zijn **overlegfunctie** is de SERV er bovendien toe gehouden om met bijzondere aandacht voor de sociaaleconomische dimensie de overige beleidsdomeinen op te volgen. Het SERV-decreet verplicht de Vlaamse regering overigens om het standpunt van de SERV te vragen over

1° alle voorontwerpen van decreet die een sociaaleconomische dimensie hebben, uitgezonderd de voorontwerpen betreffende de begrotingen van de Vlaamse Gemeenschap en de voorontwerpen van decreet die aan de Raad worden voorgelegd ingevolge artikel 20;

2° alle voorontwerpen van decreet houdende oprichting, afschaffing of wijziging van bevoegdheden van instellingen waarvan de opdracht een sociaaleconomische dimensie heeft en die onder de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest of van de Vlaamse Gemeenschap ressorteren, uitgezonderd de voorontwerpen van decreet die aan de Raad worden voorgelegd ingevolge artikel 20;

3° alle voorontwerpen van wet of van koninklijk besluit die een sociaaleconomische dimensie hebben en waarvoor met toepassing van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen het akkoord van de Vlaamse Regering is vereist.

De SERV verzorgt in het kader van zijn overlegfunctie tevens het secretariaat van het Vlaams Economisch Sociaal Overleg Comité (**VESOC**), het tripartiete overleg tussen werkgevers, werknemers en Vlaamse Regering. Binnen de SERV is er ook een stuurgroep Internationaal, die belast is met de organisatie van overleg- en uitwisselingsinitiatieven met sociale partners, sociaal-economische raden en overleginstanties in andere landen (**internationale werking**).

Naast zijn functie als adviesraad en als overlegorgaan heeft de SERV nog **andere decretale opdrachten** waarover de Raad en het dagelijks bestuur van de SERV zeggenschap hebben. Het betreft vooral het onderzoek in de **Stichting Innovatie & Arbeid**.

Verder hebben verschillende **autonome commissies en raden** een plaats *bij* de SERV:

- Commissie Diversiteit
- Commissie Sociale Economie
- Sectorale Commissies (hout & bouw, metaal- en technologische industrie, textiel & confectie, welzijns- & gezondheidszorg, toerisme, goederenvervoer)
- Adviescommissie voor uitzendactiviteiten
- Begeleidingscommissie Pendelfonds
- Vlaamse Havencommissie

- ▀ Vlaamse Luchthavencommissie
- ▀ MORA
- ▀ SAR WGG
- ▀ SALV

Ook *niet* opgenomen in dit werkprogramma zijn de specifieke taken en ondersteunende werkzaamheden van het SERV-Secretariaat zoals de integratie bij de SERV van de SALV, presentaties van adviezen voor beleidsmakers en op studiedagen en hoorzittingen, vertegenwoordiging van de SERV (bv. in de steunpunten voor beleidsrelevant onderzoek, in stuurgroepen, hoge raden...), begeleiding van onderzoek van de Vlaamse overheid, netwerking, deelname aan workshops, volgen van opleidingen, opvolging van beleidsontwikkelingen en onderzoeksresultaten op de relevante niveaus (Vlaams, Europees, federaal, lokaal...), evaluaties van de samenwerking met andere instanties, de optimalisering van de interne werking enz.

De onderstaande tabel geeft inzicht in de verdeling van de beschikbare middelen over de voormelde taken, raden en commissies binnen en bij de SERV uitgedrukt in effectief beschikbare VTE op 1/1/2017. Het voorliggende werkprogramma slaat op het grijs gearceerde deel.

Tot slot bevat een tweede de onderstaande tabel een overzicht van de **SERV-Commissies**. SERV-Commissies bestaan uit deskundigen van de sociale partners en worden belast met de voorbereiding van adviezen en eigen initiatieven die zich op het werkkterrein van die Commissie bevinden. Wanneer nodig kan een Commissie ad-hoc worden opgericht, met een duidelijk afgelijnde en tijdelijke opdracht. Daarnaast is er ook **VESOC** waarvan de SERV het secretariaat waarneemt.

Afdeling / taak	Aantal VTE 2010	Aantal VTE 2011	Aantal VTE 2012	Aantal VTE 2013	Aantal VTE 2014	Aantal VTE 2015	Aantal VTE 2016	Aantal VTE 2016
SERV - studiedienst	11,4	11,5	12,6	12,8	13,7	11,6	12,4	11,6
SAR DAR								
SAR WSE								
SAR Economie								
SAR Energie								
financiën en begroting								
sociaal-econ overleg								
VESOC								
internationale werking								
commissie diversiteit								
Stichting-Innovatie & Arbeid	13,3	13,6	13,6	13,5	12	12	11,6	10,9
Competent	9	8,3	8,7	7,4	7,2	6,8	7	
Adviescommissie uitzendactiviteiten	2,8	2,8	2,8	2,8	1,8	1,8	1,8	2
MORA, incl. Vlaamse luchthavencommissie	6	5	6	4	4	4	5	5
SAR WGG	3	3	3	3	3	3	3	3
SALV								2,8
Vlaamse havencommissie	2	2	2	2	2	2	2	1
Commissie Sociale Economie				1		1	1	1
personeel en financiën	4	4	4	4	3,8	3,9	2,9	2,9
informatica	3	2	2	3	3	2	2	2
communicatiedienst	2,8	3,7	3,9	3,7	3,7	3,7	2,7	3,9
informatiecel	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2
administratieve en logistieke ondersteuning	12,1	11,1	11,6	10,3	11,3	10,5	8,5	8,3
Leidend ambtenaren	2	2	2	2	2	2	2	2
Totaal	73,9	71,5	74,7	72	70	66,8	64,4	58,4

SERV-Commissie	Werkterrein ⁵
Commissie Horizontaal Beleid SERV_HOR	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Horizontale thema's ▪ Werking overheid ▪ Betere regelgeving ▪ Binnenlands bestuur - Interne staats hervorming ▪ Duurzame ontwikkeling ▪ Armoede
Commissie Arbeidsmarkt SERV_ARB	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Werk ▪ Sociale Economie⁶ ▪ Sociaal-economisch streekoverleg⁷ ▪ Inburgering, integratie en gelijke kansen⁸
Commissie Onderwijs SERV_COM_OND	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Onderwijs ▪ Aansluiting onderwijs - arbeidsmarkt
Commissie Economie SERV_ECO	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Economie ▪ Innovatie, onderzoek en ontwikkeling ▪ Internationale economie ▪ Economisch overheidsinstrumentarium ▪ Overheidsinvesteringen ▪ Sociaal-economisch streekoverleg⁹
Commissie Energie en Omgevingsbeleid SERV_ENO	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Energie ▪ Water ▪ Leefmilieu ▪ Ruimtelijke ordening ▪ Ruimtelijke economie ▪ Stedelijk beleid
Commissie Begroting en Fiscaliteit SERV_BEF	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Begroting en Financiën ▪ Algemeen Fiscaal Beleid ▪ Alternatieve financiering (fondsen, heffingen, TPF, PPS ...) ▪ Woonbonus / Woonfiscaliteit
Commissie Sociale Bescherming SERV_VSB	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vlaamse Sociale Bescherming (zorgverzekering, kindpremie, maximumfactuur thuiszorg, hospitalisatieverzekering,..) ▪ Alle thema's die ingevolge de 6e staats hervorming naar de deelgebieden worden overgeheveld, voor zover ze betrekking hebben "uitkeringen/tegemoetkomingen" binnen elementen van sociale zekerheid of sociale bijstand¹⁰ ▪ Structuren en beheer Sociale Bescherming ▪ Welzijn, Volksgezondheid, Gezin (vnl. procedureel)

⁵ Voor de behandeling van eventuele adviesvragen in beleidsvelden zoals media, mobiliteit, openbare werken, cultuur, sport, buitenlands beleid, landbouw, toerisme, woonbeleid enz. wordt er een "gedragsrichtlijn" opgemaakt. Die gedragsrichtlijn maakt het duidelijk of (ja/nee) en hoe (schriftelijk, verwijzen naar SAR, aansluiten bij SAR...) adviesvragen in deze beleidsvelden worden behandeld. Als een dergelijke adviesvraag wordt behandeld, kan die worden toegewezen aan een vaste SERV-Commissie of kan een ad hoc commissie worden opgericht.

⁶ Af te stemmen met de (autonome) Commissie Sociale Economie

⁷ Samen met SERV-Commissie Economie

⁸ Af te stemmen met de (autonome) Commissie Diversiteit

⁹ Samen met SERV-Commissie Arbeidsmarkt

¹⁰ In principe zal de commissie VSB zich inhoudelijk niet buigen over de bevoegdheden met betrekking tot het luik "voorzieningen" (rusthuizen, RVT, centra voor kortverblijf, centra voor dagverzorging, voorzieningen geestelijke gezondheidszorg, geriatrische en gespecialiseerde ziekenhuizen, mobiliteitshulpmiddelen, preventie en organisatie van de eerste lijn) die ingevolge de 6e staats hervorming werden overgeheveld. Voor deze aangelegenheden zullen de SERV-partners conform de gedragsrichtlijn met de SAR WGG hun standpunt formuleren binnen de SAR WGG. Uitzondering hierop vormt de opvolging van het FCUD gezien band met kinderopvang.